

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones

Augustinus, Aurelius

[Basel], 1494-95

Sermones CI-CXX

[urn:nbn:de:bsz:31-306774](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306774)

Ser. CI. Feria tertia p^o quartā do. i. XL. Ser. II

natur in lege: alter mirat in corpore. Unde
amborū dñs ⁊ redemptor: nř ab hoc adorāte
gestat: ab illo se auersate suspēdit: Ac sic im-
pletū est i iudgis: Posuerūt ad me dorsa: et
D nō facies suas. Et qz christū dñm quē prior
plus indeoz ⁊ post dorsum reliquit ⁊ cruci-
fixit: nos postea veniētes adorare ⁊ portare
1. Cor. 6. meruim^o: fm illud qđ aplus ait: Glorificate
⁊ portate deū in corpore vestro: quātū possu-
mus cū ipsius adiutorio laborem^o: ne a cer-
uicibus nřis tā sanctā sarcinā malis operib^o
deponam^o. Sarcina em̄ christi: leuare cōsue-
uit nō p̄mere. Sic ⁊ ipse i euāgelio dixit: Iu-
gū meū suauē est: ⁊ onus meū leuē. Si enīz
Watt. 11. iugū christi subdita ⁊ humili ceruice suscipi-
mus: magis nos portat q̄ a nobis portetur.
Sic em̄ iugū seculi semp̄ p̄mit: ita iugū chri-
sti leuare consueuit. Et qz oīs hō aut christū
portando erigit: aut iugum seculi sustinēdo
ad inferiora deprimē: attendat vnusquisqz
cōscientiā suā: ⁊ si se sanctis cogitatioib^o ⁊
bonis opibus iugū christi portare cognoue-
rit: gaudeat ⁊ deo gr̄as agat: ⁊ cū gr̄adi sol-
licitudine vel timore p̄seuerare contendat.
Qui vō luxuriosis cogitatioib^o ⁊ malis ope-
rib^o durissimo mūdī hui^o iugo se nimis gra-
uari cognoscit: oratioib^o: ieiunijs vel elemo-
synis p̄iciat iugū diaboli: vt mereat excipe
iugū christi: ⁊ de omnib^o malis actibus suis
cū p̄pheta fideliter dicat: Dirūpū^o vincu-
la eorū: ⁊ p̄iciam^o a nobis iugū ipsoz. Tūc
em̄ de illa spiritali vna de qua nobis vinū
leticie plū crucis exp̄ssit: cū secura cōscientia
bibere poterim^o: si nos nec luxuria sordida-
uerit: nec iracūdia cōbuserit: nec inflauerit
supbia: nec auaricia obscurauerit: nec inuidia
vipereo veneno pcusserit. Omnia em̄ ista de
corde suo debet expellere: qui ad altare desi-
derat vel optat accedere. Et qz spirital vinda-
mia: id est paschalis solēnitas iminet: in
q̄ festiuitate botrus ille de quo sup̄ius dixi-
mus p̄ iniuriā vel pondera crucis exp̄ssus ē:
de tanta ac tali vna accepturi calicē saluta-
ris ⁊ vinū leticie bibituri: exceptoria cordis
vel pectoris nři cū gr̄adi nitore ac diligētia:
ieiunijs: vigilijs: oratioib^o: elemosynis: et
p̄cipue castitatis nitore mūdē^o: Lōtra nul-
lū hominē odiū in corde seruātes: et nō solū
amicos sed etiā inimicos ⁊ aduersarios dili-
gētes: cū secura cōscientia in oratione domi-
nica dicam^o: Dimitte nobis debita nřa: sē
Watt. 6. ⁊ nos dimittimus debitoribus nostris: p̄se-
stante domino nostro iesu christo: cui est ho-

nor et imperiū cum patre et spiritu sancto in
secula seculorū: Amen.

Eodem die: De serpente gneo: Sermo

II
A lectione que nobis recitata ē fra-
tres charissimi: audiui^o qz eo tēpo-
re quo p̄pter supbiā iudeoz ⁊ mur-
murationē eoz cōtra dñm a serpentib^o regu-
lis: id est basiliscis i deserto plus vastabat:
p̄ceperit dñs moysi vt serpentē gneū faceret:
em̄qz in ligno suspēderet: quē pcussi respicie-
tes ab interitu sanarent. Serpens iste fr̄es
dilectissimi: licet hoc fatis mirū esse videat:
tamē figurauit incarnationē dñi. Durū for-
te alicui videri poterat ista significatio: nisi
hoc ipse dñs in euāgelio suo dixisset. Sic em̄
ait: Sicut moyses exaltauit serpentē i deser-
to: ita exaltari oportet filiū hominis. Suspē-
sus est ḡ tūc serpens gneus in conto: qz chri-
stus suspendēdus erat i ligno. Tūc em̄ qui-
cūqz fuisset a serpēte pcussus: serpentē gneū
respiciebat ⁊ sanabatur: nūc vō humanū gen^o
qđ a spiritali serpente diabolo pcussum fue-
rat: christū credendo respicit et ianatur. Qui-
cūqz pcussus serpentē illū gneū nō vidisset:
mouebatur. Ita est fratres: nisi quisqz in chri-
stū crediderit crucifixū: diaboli veneno p̄ci-
mit. Tūc em̄ vnusquisqz respiciebat serpē-
tē mortuū: vt posset euadere vitū: Nūc vō
q̄ vult diaboli vitare venenū: christū respici-
at crucifixū. Et qz mors a mortu nomē acce-
pit: ⁊ generi humano mortus antiqui serpē-
tis acciderat: ⁊ mors nisi a morte supari non
poterat: ideo mortē christus sustinuit: vt in
iusta mors iusta vinceret mortē: et liberaret
reos iuste dū p̄ eis occidebat iniuste. Quic-
quid em̄ diabol^o in adam exercuerat: quasi
iuste videbat egisse in homie: qui se vnus
arboris delectatiōe v̄diderat. In adā ḡ q̄si
in p̄prio seruo iure sibi dño dominū vendi-
cauit: in passiōe autē christi in q̄ peccati macu-
lā nō inuenit: iniuste mala oīa p̄petrauit. Sic
⁊ ipse dñs in euāgelio dixit: Ecce venit prin-
ceps hui^o mūdī: ⁊ in me nihil inuenit. Quid
est nihil inuenit? Nullū oīno peccatū. Et in
psalmis: Quē nō rapui in q̄t tunc exolebā.
Qđ ḡ iuste debebat adā: christ^o iniuste mor-
tē suscipiēdo p̄soluit. Ille exp̄dit manū ad
pomoz dulcedinē: iste ad crucis amaritudi-
nē. Ille arborē necis: iste salutis ondit. Ille
se cōtra deū erexit ⁊ cecidit: christus se humi-
liauit vt oēs erigeret. Adā mortē vniuersis
intulit: ⁊ christ^o vitā omnib^o reparauit. Re-

Her. CII. Feria quarta p' quartā do. i. XL. Ser. I

spiciebat q' vnusquisq' ad serpentē eneū: et a
 venenatis serpentib' sanabat. Serpēs eneus
 in ligno positus venena viuoz serpentū su
 perauit: et ch'ist' in cruce suspēsus et mortu'
 antiqua diaboli venena restrinxit: et oēs qui
 ab eo percussi fuerant liberauit. Quare tñ ser
 pēs ille nō de auro: nō de argēto s' de gramē
 to fuerit factus videam'. Hoc mihi videt q'
 duas significaciones h'fe possit. Vnā p'pter
 diuturnitatē: q' vasa enea durare diuti' so
 lent. Aliā p'pter vocis claritatē: nā inter oia
 metalla vasa enea maiorē tinnitū reddere et
 longius sonare solent. Doctrina non in vna
 tm gente iudeoz innotescere: sed p' vniuer
 sum mundū claro salutarē p'dicatiōis sono
 poterat puenire: ideo serpens ille eneus effi
 citur: vt doctrina ch'isti in vniuerso mundo
 clari' p'dicet: fm illud qd de aplis scriptū ē:
 In omnē terrā exiuit son' eoz: et in fines or
 bis terrē verba eoz. Et tñ frēs etiā fm me
 dicozū carnaliū disciplinā quibus de morte
 serpētis cōtra viuozū serpentū venena salu
 bria p'parant antidota: non est incōgruū: vt
 mortuū debeat serpentē intendere: quia vi
 uozū serpentū venenis desiderat liberari.
 Hec ergo oia ideo dixim': vt quoscūq' serpe
 tis: id est diaboli et angelozū eius venena p'
 cusserint: ad ch'istū qui i similitudine illi' enei
 serpentis in ligno suspēsus est fideliter aspi
 ciāt: vt cū beato paulo ap'lo dicere possint:
 Abibi aut' abste gloriari nisi in cruce dñi n'ri
 iesu ch'isti: p' quē mihi mūdus crucifixus est
 et ego mūdo. Et q' de beatē crucis mysterio
 diuti' loqui et dulce ē et salubre: reliquas ei'
 significatiōes breuiter si iubetis charitatis
 v'f' auri' intimam'. Quid enī dulce: quid
 suauē vel cogitari vel dici pōt q' sanctē cru
 cis mysteriū: p' quā non solū ab inferis reuo
 cari: sed etiā in cēlos eleuari meruim'. Quia
 sine vlla dubitatione vbi caput nostrū ch'ri
 stum ascendisse credim': mēbra illi' secutura
 esse cōfidimus. Ligni crucis etiā vmbra vel
 figurē: in veteri quoq' testamēto plurimum
 valuerūt. Nullū moyses signū sine ligni sa
 cramēto pegit. Et enī signa et p'digia i egypto
 faceret virgā accepit a dño: et ad signa
 queq' diuinit' audiebat et dicebat ei: Eleua
 virgā tuā. Non vtiq' deus virgē auxilio in
 digebat: sed erigebat vt scire possimus quā
 tum esset illud futuri ligni mysterium: cuius
 fuerat vmbra figuratū virgē illius sacramē
 tum. Forte si rubrum mare diuidendū est:

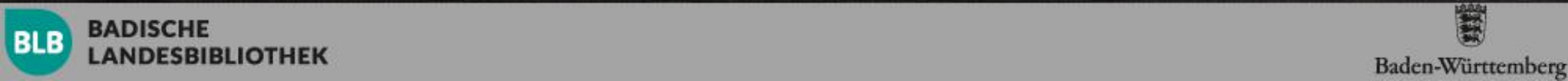
iubet moyses eleuare virgā: et mare cogno
 scens venturi ligni figuram: mox iter popu
 lo pandit insuetū. Si ad aquā myrthē ama
 rā venit: nisi lignū in se suscepit nō dulce
 scit. Que res erat indicio: amaritudinē gen
 tiū p' lignum crucis i vsum dulcedinis queq'
 esse vertendam. Si autē nō habet aquā po
 pulus vnde bibat: petra ligno pcutit: et dat
 p' gratiā qd nō habuerat p' naturā. Si ama
 lech seuus hostis occurrit: iesus filius naue
 virgā tenere manu iubet: et moyses brachia
 sua in modū crucis extendere: ac sic p' figurā
 crucis vincit insuperabilis inimic'. Sed nec
 helisus ligni hui' mystici virtutē penitus
 ignorauit: qui securim de manubio in gur
 gitem lapsam misso in flumine ligno de p'
 fundo euocauit: significans vtiq' dura cor
 da et ferreas hominū ceruices de profundo
 emerfas errore: et ligno crucis esse in posterū
 subiugandas. Quod crux cuius tantis ac talis
 decerpit fructus. Fructus aut' crucis: gloriē
 est resurrectio. Hic fructus ligni huius: vere
 plantat' ē secus decursus aquaz. Semp enī
 cruce baptismi iūgit. Dedit h' lignū fructū i
 tpe suo: dedit fructū interi dñi resurrectioe:
 dabit et cū apparuerit de cēlis ille q' visus est
 sup terrā: cū pcedere ipso crucis signo iā ful
 gido venerit de supernis: tūc resurgent corpa
 sepulto: tūc exultabūt sancti in gl'ia: tūc in
 suis cubilib' letabunt: q' nūc de sui regis ac
 dñi cruce nō pfundunt: s' poti' gloriant.

Itē eodē die Homelia de eo qd
 scriptū ē fm Johannē: Jā die festo
 mediātē: ascendit iesus in templū et
 docebat et. que habet in expositio
 ne doctoris Ibidem.

Feria quarta post quartā dñicā in
 quadragesima: De eo q' senior po
 pulus i deserto mortu' ē: et iunior
 i terrā repromissiois ingressus est:
 Sermo

1
 Lire et intelligere debemus fratres
 dilectissimi: quia senior popul' iude
 ozū qui p'pter incredulitatē in deser
 to mortuus est: significauit priorem populū
 iudeozū: paruuli nō eozum: id est iunior po
 pulus figurauit populū gentiū. Sicut enim
 seniore populo mortuo: iunior terram repro
 missionis accepit: ita reprobo iudeozū po
 pulo: iunior populus ch'istianozū gratiā di
 uinē benedictionis obtinuit. Tamē fratres

Rumeri. 21.
 Exo. 15.
 Exo. 17.
 Abi. 5.
 4. Reg. 6.
 Ps. 18.
 Ps. 1.
 Ps. 149.
 Job. 7.
 Sermo. CII.
 Rumeri. 14.
 Exo. 4.
 Exo. 14.

Sancti Augustini de tempore

charissimi non transitorie vel negligenter: si cum ingenti tremore considerandum est: quia de sexcentis milibus duo tñ terram reprobationis ingressi sunt. Hoc ergo audiant: q̄ ita dominus misericordē esse voluit: vt iustū esse non credant. Si enim diligenter attendimus fratres charissimi: et erga illa sexcenta milia quę in heremo mortua fuerāt deus non ster misericors fuit: et circa illos duos qui terram reprobationis intrarunt iustus apparuit: Quomodo nō fuit misericors: qui eos p̄ quadraginta annos reseruauit et expectauit ad penitentiā: et nō solum conuerti noluerunt: sed etiam frequenti rebellionē contra dominū murmurantes: ad peccatorū suorū cumulum grauiorem semp̄ sarcinam addiderunt: Quomodo nō est misericors: qui nos tanto tempore expectat vt corrigamur: Nūquid tam plura misericordia potest deo auferre iusticiā: Quanto em̄ diutius expectat: tanto graui⁹ vindicat. Quādo em̄ prolixis temporibus peccamus: et nihil mali a domino sustinemus: patientia est non negligentia. Non ille potentia p̄didit: sed nos ad penitentiā reseruauit. Ergo et in illis q̄ in heremo mortui sunt misericors fuit: quos tanta longanimitate sustinuit: et in illis duobus p̄missa compleuit: quos fidei merito in terrā reprobationis induxit. Sed dicit aliquis q̄ etiam si egissent penitentiā terram reprobationis intrare non potuissent: quia deus diffinitā illis dederat sententiā dicens: Nō intrabitis terram p̄ qua iuravi patribus vestris: sed in solitudine iacebunt cadauera vestra. Non ita est fratres charissimi: Atq̄ vti nam tam cito peccator hō resurgat ad penitentiā: q̄ cito etiā deus diffinitā vult mutare sententiā. Audi ipsum dominū p̄ p̄phetā spem maximā humano generi promittentē.

Matth. 26. Repete inqt loquar ad gentē: vt p̄ peccatis suis faciā eis malū: et si p̄ iniquitatib⁹ suis egerit penitentiā: et ego penitentiā agā sup malo qd̄ cogitavi vt facerē eis: et nō faciam.

Quidete fr̄es quanta sit circa nos pietas dei nostri: et agnoscite vtrū velit negare misericordiam: qui de cōuersione nostra suā dixerat mutare sententiā. Conuertamur ergo fratres charissimi: nec emendationē nostrā ad extremū vitę nostrę tempus differre velim⁹: sed audiam⁹ p̄phetā dicentē: Nolite tarde conuerti ad dominū: nec differatis de die in diem: quia nescitis quę supuentura pariat

dies. O homo quare differs de die in diem: forte hodie habiturus vltimū diem? Semper ergo fratres charissimi cum ingenti timore atq̄ tremore ad memoriā reuocemus: q̄ tanta sit apud dominū nostrū iusticia: vt sicut iam supra dictū est de sexcentis milibus duo tñ terrā reprobationis intrauerint. Hęc si humilī et cōtrito corde assidue cogitare volumus: salubrē nobis metū incutietes: medicamēta nobis de alienis vulnerib⁹ facim⁹: et aliorū mors p̄ficat ad nostrā salutem. Iterū atq̄ iterum rogo vos fratres et admono vt istam seueritatem et iustum iudiciū dei quos senior ille populus p̄ peccato murmuratio nis in deserto p̄sumptus est: cū grandi semper metu et sollicitudine cogitem⁹: et sic amemus dei misericordiam: vt tamē iusticiā timeamus. Parcat modo et taceret: sed non semper tacebit. Adhōdo em̄ p̄ ineffabili pietate sua non solum nos admonet: sed etiaq̄ rogat vt nos a peccatis mortiferis reuocemus. Audiamus illū dum rogat: ne nos postea nō audiat ille dū iudicat. Audiam⁹ eum p̄ p̄phetā dicentē: Fili inqt miserere anime tuę placens deo. Quid ad hęc respōdebit humana fragilitas? Deus te rogat vt tui miserearis: et nō vis. Lausam tuā apud te agit: et a te nō potest impetrare. Et quomodo te audit ille in die iudicij supplicante: cū tu eum p̄ teipso nolueris audire rogantē? Quis em̄ nō expauescat et metuat fr̄es charissimi: q̄ pro quadraginta dierū spacio: annis q̄draginta populus iudeorū p̄nā recipere meruit in heremo? Si em̄ p̄ vnus diei culpa vni⁹ anni spaciū recōpensandū est p̄nā: nos q̄ tanta quotidie peccata cōmittimus: si elemosynarū vel penitentię nō s̄buerint medicamēta: timeo ne nobis nō inferant temporalia sed eterna supplicia. Et q̄ calidis vulnerib⁹ solēt medicamēta celerius subuenire: quotiescūq̄ peccauerim⁹ nō expectem⁹ mortifera securitate vulnera ipsa putrescere: nec iterum vulnera vulnerib⁹ augeam⁹: sed cōtinuo ad spiritalē medicū recurrētēs: salutē recipere festinem⁹. Et ideo quō q̄ in corpore vulnus accipim⁹: si statim medicamēta requiramus: cito sanitatē recipere poterim⁹: ita si morā fecerit: necesse est vt tardius ad sanitatem plaga ipsa redeat: aut aliqua secula cicatrix in corpore nostro remaneat. Si hęc in corpore facim⁹: quātomagis in anime vulnerib⁹ adhibere debem⁹: vbi ad imaginē et similitudinē dei facti sumus. Ecc̄. 5.

Ser. CIII. Feria quinta post quartam do. i. XL. Ser. I

Si tantam curam impedimus corpori quod velimus nolimus in pulverem redigendum est: quam sollicitudinem et curam erga salutem anime debemus apponere: ut sicut dicit apostolus: sine macula vel ruga mereamur ante tribunal eterni iudicis apparere. Ne forte si multum peccatorum vulneribus lacerati et vitiorum panibus sordibus involuti ad illud nuptiale convivium venerimus: dicatur nobis illud quod ipse sponsus celestis in euangelio dixit: Amice quomodo huc intrasti: non habens vestem nuptialem? Auertat a nobis deus illud quod sequitur. Cum enim hec peccator ille audies obmutesceret: dixit paterfamilias: Ligate illi manus et pedes et projicite in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Ecce qualem sententiam accepturi sunt qui maiorem de corpore quam de anima sollicitudinem gerunt: et plus cogitant qualiter caro sua parvissimo tempore vivat in oculis hominum: quam quomodo anima sua ornata bonis operibus ad beatitudinem vel similitudinem perveniat angelorum. Hec ergo fratres charissimi: sicut super supplicavi: si attentius voluerimus cogitare: remedia nobis in die necessitatis acquirimus: ut cum dies iudicij venerit: non cum impiis et peccatoribus puniamur: sed cum iustis et deum timentibus ad eterna premia feliciter veniamus: auxiliante domino nostro iesu christo: cui est honor et imperium cum patre et sancto spiritu in secula seculorum: Amen.

Item eodem die Homelie de eo quod scriptum est in euangelio secundum Iohanne: Preteriens iesus vidit hominem cecum a natiuitate etc. que habent in expositione doctoris Ibi dem: Et in libro Quinquaginta homeliarum xliij.

Feria quinta post quartam dominicam in quadragesima: de Balaam et Balach: Sermo I

Lectio que nobis hodie recitata est fratres charissimi dicit: quod profecti filij israel collocaverunt castra ad occidentem moab iuxta iordanem contra hiericho: et vidit balach filius sephor: et reliqua omnia que de balaam et asina scribit historia plena negocijs. Interior homo intellectus multum negociosior esse potest: vel ipsas tantum historie explanari facit sententias: deo tamen donante

breuiter quam possumus enarramus. Hic balaam famosissimus erat in arte magica: et in carminibus noxijs potentissimus. Non enim habebat potestatem vel a se verba ad benedicendum: sed habebat ad maledicendum. Demones enim ad maledicendum iurant: non ad benedicendum: et ideo quasi expertus in talibus: opinioni erat omnibus qui erant in oriente. Hic enim experientia plurima percussisset: quod frequenter maledictis hostem vertisset armatum: non utique presumpsisset rex posse fieri sermonibus: quod ferro et acie vix posset impleri. Certus ergo balach de hoc et frequenter expertus: ommissis omnibus instrumentis et auxilijs bellicis: mittit ad eum legatos dicens: Veni nunc maledicere populum hunc quod fortior hic est quam nos: si forte possumus aliquos procutere ex eis: et eicere eos de terra. Et addidit: Scio inquit quod quos benedixeris: benedicti erunt: et quos maledixeris maledicti erunt. Ego non credo: quia sciret quod quibus benedixerit benedicti sint: sed videbam mihi adulari gratia hec dicere: ut artem eius effereus extollens: promptior reddat ad facinorandum. Sed tamen venit ad balaam legatus. Venit enim inquit seniores moab et seniores madian: et diuinacula in manibus eorum. Igitur balaam diuinaculis acceptis: cum solerent demones ad se venire: fugatis quidem vidit adesse dominum. Venit ergo ipse dominus ad balaam: non quod dignus esset ad quem venisset deus: sed ut fugarent illi qui ad maledicendum et ad malefaciendum adesse consueverunt. Et dixit deus ad balaam: Non eas cum eis neque maledicas populum: Est enim benedictus. Deus ire balaam atque invocare demones ad maledicendum prohibet: si tamen a cupiditate cessasset. Sed quia persistit in desiderio pecunie: indulgens deus arbitrii voluntatem rursus ire permisit. Ascendit ergo asinam balaam: occurrit ei angelus qui excubabat per israel: de quo scriptum est dicente domino ad moysen: Angelus meus ibit tecum. Per tendens autem ire compunxit in via: conterit ab asina. Sed magus demones vidit: asina tamen angelum videt: non quod digna esset videre angelum: sicut nec loqui digna erat: sed ut presertim balaam: ut ait scriptura in quodam loco: Ad utrum animal humana voce respondens argueret prophetam demenciam. Hec asina: id est ecclesia prius portabat balaam: nunc autem christum ex quo soluta est a discipulis: et a quibus innexa erat vinculis relaxata:

Ep. 5.

Mat. 22.

Job. 9.

Mer. 21.

Mer. 21.

Abi. 3.

B

Exo. 32.

2. Petri. 2.

Sancti Augustini de tempore

vt filius dei sederet sup eam: et cum ipsa in-
grederet sanctā ciuitatē hierusalē: sicut scri-
ptum est: Noli timere filia sion: ecce rex tuus
venit tibi mitis: et sedet sup subiugalē: id est
asinam. Assinans: credentes sine dubio ex iu-
deis dicit: et pullum nouellū eos pfecto qui
sunt ex gentib⁹ credētes in christū. Balaam
hic qui interpretat^r popul⁹ vanus: videt mihi
habere psonam scribarum et pharisęorū iu-
daici populi. Balac vō q̄ exclusio vel deuo-
ratio interpretat^r: et ipse habere psonam in-
telligendus est vnus alicui⁹ mūdi hui⁹ con-
trarię potestatis: quę excludere et deuorare
cupiat israel. Primum ergo omnium de ipso ba-
laam requiram⁹: cur in scripturis nūc vitu-
perabilis ē: nūc laudabilis ponit^r. Nā vitu-
perabilis est cū edificat aras et victimas im-
ponit demonijs et apparatu magico poscit di-
uina consulta. Culpabilis est: cum consiliū
pessimū dat vt popul⁹ decipiā^t p mulieres
madianitas: et cultum idolorū. Rursus lau-
dabilis est: cum verbū dñi ponit in ore eius:
cum spūs dei sit sup eū: cum de christo pphē-
tat: cum iudeis et gentib⁹ de aduentu christi
mysteria futura pnunciat: cū p maledictio-
nibus: benedictionē populo largit^r: et nomē
israel sup visibilē gloriā mysticis excolit elo-
quijs. Hęc fratres charissimi pauca de pluri-
mis p tempore vobis dicta sufficiāt: sed oīa
in corde diligentissime retinete: et corda vsa
semp ad spiritalia agnoscenda cōuertite: vt
quia omniū pphētā iam p euāgelij nobis
dñs reuelauit: ad illud gaudiū puenire me-
reamur: qđ pie et iuste viuētib⁹ dñs repro-
miserit: Ipso adiuuante qui viuūt et regnat cum
patre et spūs sancto in secula seculor⁹: Amē.

Item eodem die Homelię de eo
quod scriptum est in euangēlio s̄m
Johannē: Mater meus vsq; modo
operat^r et ego operor^r etc. que habet^r
in expositione doctoris Ibidē:
Et in libro Quinquaginta Dome-
liarum. xxi.

Feria sexta post quartā dominicā
in quadagesima: De suscitacione
Ser. CIII. Lazari: Sermo I

A
m
Utris quidē signis ac virtutib⁹ dñs
ac saluator noster christ⁹ iesus diui-
nitatis suę potentiā declarauit: sed
maxime i lazari morte: vt in p̄senti lectione

audiuit dilectio vestra: ostēdens se esse de q̄
scriptū erat: Dñs virtutū nobiscū: susceptor
noster deus iacob. Quas tamē virtutes do-
minus ac saluator noster duplici genere ope-
ratus est: et corporaliter et spiritalit^r: id est vi-
sibiliter et inuisibiliter: vt p visibile opus in-
uisibilē virtutē ostēderet. Supius cęcū a na-
tiuitate lumine oculorū illuminauit visibili
opere: vt inuisibili illa virtute cęcitātē iude-
orum cognitionis suę lumine illustraret: In
p̄senti vō lectiōe lazaro mortuo vitā dona-
uit vt incredula corda iudeorū de morte pec-
cati suscitaret in vitā. Deniq; multi iudeo-
rum ppter lazaram christo dño crediderūt.
Nō nouerūt eū in resurrectiōe lazari mani-
festā filij dei potentiā: quia morti potestate
ppria imperare nō est cōditionis humane:
s̄ diuine nature. Legim⁹ quidē et apostolos
mortuos suscitasse: sed illi vt suscitaret dñm
orauerūt. Suscitauerūt autē nō sua virtute:
nec sua potestate: sed inuocato nomie christi
qui morti ac vitę dñas: filius autē dei lazari
virtute ppria suscitauit. Deniq; vt ait dñs:
Lazare exi foras: statim ille egressus de mo-
numēto est: neq; mors tenere poterat: quem
vita vocabat. In naribus humo: sepulturę
erat: Lazarus viu⁹ astabat. Nō expectauit
mors iteratā vocē saluatoris audire: qz vtu-
tē vitę ferre nō poterat: sed ad vnā vocē dñi
mors et corpus lazari de monumēto et aiām
dimisit de inferno: et totus lazarus de monu-
mēto viu⁹ pcessit: q̄ totus ibi nō fuerat. Lar-
dius qđ de somno suscitaf^r qđ lazari de mor-
te. Humo: corpis adhuc erat i narib⁹ iudeo-
rū: et lazari viuus astabat. Sed iā caput le-
ctionis ipsi⁹ videam⁹. Ait qđ dñs ad discipu-
los suos: vt audiuit i p̄senti lectiōe dilectio
vsa: Amic⁹ inq̄t n̄ lazarus dormit: s̄ vado
vt a somno suscitē eū. Vñ dixit dñs: amic⁹
n̄ lazarus dormit: qz vere de morte velut d
sonno erat surrectur⁹. Sed discipuli ignorā-
tes cur h̄ dñs dixisset: aiūt ad illū: Dñe si dor-
mit san⁹ erit. Tūc r̄spondens ait illis manifeste:
Lazarus mortu⁹ ē: s̄ gaudeo ppte vos vt
credatis: qz nō ibi erā. Sed si gaudere se dic
hic dñs ppter discipulos de lazari morte: qđ
est q̄ postea fesse refert^r in lazari morte: Sz
aduertamus rationē gaudij: et lachrymar⁹.
Gaudebat dñs ppter discipulos: stebat ppter
iu dēos. Propter discipulos gaudebat: qz p
resurrectiōē lazari cōfirmari habebat fidel
iporum in christo. Propter iudeorū: stebat

Sancti Augustini de tempore

Eodem die q̄ iusto dei iudicio fili
lij israel terrā repromissiois recepe-
runt: Sermo II

A In lectionibus q̄ nobis recitate sunt
fratres charissimi: audiui q̄ mor-
tuo moysi: iesus suscepit principa-
tū: et trāsito iordane expulsis vel interfectis
gentibus chananēis: terras eorū filijs israel
tradiderit possidendas. Quoties lectiones
istę fratres charissimi: de testamento veteri
recitant: solent pagani: et vel maxime immū-
dissimi manichei: ore sacrilego blasphemare
et dicere: quia iniusticia dei fuit: vt filios
israel per violentiā de terra egypti tolleret:
et postea expulsis chananēorū gentib⁹: ter-
ras eorum eis tradiderit possidēdas. Unde
ne forte simplices quosq; vel imperitos ista
murmuratio pphana decipiat: quātū pos-
sum breuiter deo auxiliāte sanctitati vestre
demonstrare cupio: ab antiquis patrib⁹ tra-
ditam verissimā rationem: et ostendere quia
deus noster: non solū misericors sed et iustus
est: et iudicia eius plerūq; sunt occulta: nun-
q̄ tamē iniusta. Tradunt maiores nr̄i: q̄ q̄
filij noe omnē terrā inter se inuicē diuiserūt:
terra ista que dicit chananēorū: in diuisione
orbis: seniori filio noe: id est sem: in posses-
sionem obuenerit: et eam tempore non paruo
possederit. Postea dō increscētes p̄li chana-
nēi: de illo vtiq; filio qui a patre fuerat male
dictus: venerūt ad loca illa: et p̄ violentiā ex-
pulsis fratribus suis: id est filijs sem: terram
eorum more barbarico possederūt. Et quia
beat⁹ abrahā: de genere sem legis fuisse: filij
eius: id est populi israelitę: nō alienam terrā
tradente domino quaerunt: sed suam pro-
pria quā p̄ violentiā patres eorū pdiderant
receperūt. Et q̄a chananēi: excepto illo pec-
cato: q̄ possessionē alienā inuasent: multa
nefanda et inaudita crimina committebāt:
intantū vt quādo domin⁹ sodomā et gomor-
ram subuertebat: dixisse legat⁹: Recedum cū
cōplete sunt iniquitates amorcorū: et expe-
ctabat domin⁹: vt aut cōuerterent et agerēt
penitentia: aut certe si conuerti nollent: cri-
mina criminib⁹ cumulātes: et peccandi men-
surā implentes: iustissimā dei sententiā susti-
nerent. Quia ergo eos dupliciter iuenit re-
os diuina censura: pro eo q̄ et terras alienas
inuasent: et postea scelera et crimina inaudi-
ta cōmiserant: iusto iudicio puniunt: et israe-

litico populo antiquorū patrū possessio re-
formaf. Et quidē fm litterā: sicut in scriptu-
ris sanctorū sc̄ptū inuenim⁹: charitati vestre
rustico et simplici sermone quem toti intelli-
gere possent: insinuāda credidim⁹: vt habe-
atis q̄d respondere possitis pditis et sacrile-
gis manicheis: quia sicut iam dictū est: filij
israel antiquorū parentū suorū terrā recipiūt
non alienā quasi p̄ iniusticiā tollunt. Et hęc
quidem fm litteram: iusto dei iudicio gesta
referunt: sed quia sicut dicit apostolus: om-
nia in figura contingebant illis: scripta sunt
autē p̄pter nos: in q̄s fines seculorū deueni-
runt: Quid etiā spiritualiter ista significēt: si
diligenter sicut deo inspirante consuectis at-
tenditis: ratione euidētissima cognoscetis.
Terra repromissiois quā toties de⁹ dicit la-
cte et melle manantē: nos fuimus anteq̄ pec-
caret adam: quādo in nobis nihil aliud erat
q̄ quod misericordia contulerat conditoris.
Postq̄ autē in adam omnes moriunt: et ite-
rum oēs eunt in cōdemnatione p̄ transgres-
sionē primi hominis: terraz repromissionis
chananēi cōperant possidere. Voluntas em̄
domini possessionē cordis nostri: non vitijs
sed virtutib⁹ naturaliter deputauerat. Que
post p̄uaricationē adē insolescentib⁹ vitijs
tanq̄ populis chananēis a p̄pria regione:
id est ab intellectu vel mēte rationabili vir-
tutes sanctę depulſę sūt: et vitia remāserūt.
Cum virtutibus rursum si p̄ dei gratiā pos-
sessio animę n̄fę recepta fuerit: nō tam alie-
nas occupasse terras q̄ p̄prias videbimur
recepisse. Cum em̄ auxiliante domino: a po-
pulo virtutibus cōtra se dimicātibus: vitia
fuerint superata: locū quē sibi i corde nostro
cōcupiscētę vel fornicationis spiritus reten-
tabat: deinceps castitas occupabit: quē su-
ror cepit: sapientia possidebit: quez tristitia
morē operans inuasent: salutaris et plena
gaudij leticia obtinebit: quem desidie tepor-
vel negligētę vastabat: humilitas honesta-
bit: quem cupiditas obscurū fecerat: miseri-
cordia ad claritatē pristinā reuocabit: quem
inuidia veneno suo pcusserat: benigna sim-
plicitas adornabit. Ita singulis vitijs ex-
pulsis: eorū loca: id est affectus: virtutes cō-
trario possidebunt. Ipse tamē virtutes: filij
israel: id est animę videntis deum nō imme-
rito nuncupant: et cum vniuersas deo auxi-
liante cordis sui expulerint passiones: non
tam alienas possessiones quaſſe q̄ p̄prias

Ber. CV. Feria sexta p^a quartā do. i. XL. Ber. II

Et terras recuperasse credēde sunt. Et illud ad-
uertite frēs: qđ specialiter ad donum gratię
prinere cognoscit. Ad enim lege nature: nec
per legē litterę: quia non per moysen: id est
per legem veteris testamenti: sed per iesum
successorem moysi terra repromissionis israc-
lico populo reformaf. Sic enim et apostolus
Heb. 7. ait: Nihil inquit ad perfectum adduxit lex.
Non ergo p legis litteram: sed p euangelicā
gratiā: gentes crudeles et pessime: id est ori-
ginalia peccata vel actualia crimina: de ter-
ra repromissionis: id ē de christianorū cordib⁹
iesu duce potuerūt effugari: sicut ipse in euā-
gelio dicit: Nemo potest domū fortis intra-
re et vasa eius diripere: nisi prius alligauerit
Job. 16. fortem. Et iterum: Confidite: quia ego vici
mundū. Sicut enim vetus adam cōsentien-
do diabolo nos de terra repromissionis exclu-
sit: Ita ecōtrario nouus adam christus resis-
tendo diabolo ad antiquā patriam reuoca-
uit. Et hoc fratres attēdite: quia terra repro-
missionis nō recipit: nisi prius regnate iesu
iodanis fluuius transeat. Ita est fratres:
quia ad spiritalē terram repromissionis: id
conscientiā puram: non nisi per sacramentū
baptismi peruenit. Deniq; per ipsuz fluuiū
f iesus israeliticū populum transire fecit. Hęc
enim que vobis suggestimus fratres charis-
simi: velut munda animalia spiritaliter ru-
minare. Scriptū itaq; ē: Quos deus amat:
Job. 3. arguit et castigat. Et vasa figuli probat for-
ca. 27. nax: et homines iustos temptatio tribulati-
onis. Quoties domino dispensante tribu-
lari pmittimur: vel aliquas aduersitates cō-
tra iusticiā sustinemus: patienter et equani-
miter auxiliante domino sufferamus: ppter
Job. 8. illud qđ apostolus ait: Non sunt condigne
passiones huius temporis: ad futurā gloriā
or. 11. que reuelabit in nobis. Cum tribulamur a
domino corripimur: vt non cum hoc mūdo
damnemur. Magis timere debemus si aut
nullas aut paruas tribulationes in hoc secu-
lo patimur: quia si deus flagellat omnē filiū
quem recipit: sine dubio quem nō flagellat
quem recipit. Si pro terrenis bonis tanto la-
boris et tam grauiā pericula homines equo-
animo patiuntur: quare pro fide et thesauro
eterno sumus pigri? Quare sum⁹ timidi p
illis diuitijs: quas nec naufragia nobis pos-
Job. 1. sunt auferre? Iustus eniz naufragus euadit
diues et nudus. His diuitijs plenus erat san-
ctus iob. Nihil in domo remanserat: omnia

yno ictu perierunt quibus opulentus pau-
loante videbat: subito mendicus in sterco-
re sedet: a capite vsq; ad pedes vermibus
scatens. Quid ista miseria misertius? Quid
interiore felicitate felicitius? Perdiderat om-
nia illa que dederat deus: sed habebat ipm
qui omnia dederat deū. Hudus inquit exi-
ui de ytero matris mee: nudus reuertar in
terram. Dominus dedit: dominus abstulit:
sicut domino placuit ita factū est: sit nomen
domini benedictū in secula. Lerte paup est:
certe nihil habet. Si nihil remansit: de quo
thesauro iste gemme laudis dei proferunt?
Postea temptator ad carnem accessit: omni-
bus sublati temptatrice vxorem reliquit.
Euam dimisit: sed adam ille non fuit. Et ibi
qualis inuent⁹ est: quomodo respondit vxo-
ri blasphemā suggerenti? Locuta es inquit
Job. 2. qđ vna ex insipientib⁹ mulierib⁹. Si bona
suscepim⁹ de manu domini: mala quare nō
sustineamus? O virum putrem et integrum:
O sedum et pulchrum: O vulneratum et sa-
num: O in stercore sedentē: et in celo regnan-
tem. Si amamus imitemur: vt imitemur la-
boremus. Aduuat certantem: qui certantē
indixit. Non te sic expectat de⁹ in agone cer-
tantem vt populus aurigam. Lamare eni
nouit: adiuuare non nouit? Lorone veniam
parare potest: vires subministrare non pōt:
hoc eni non deus. Et forte dū spectat: plus
laborat sedēdo qđ ille luctando. Deus quā-
do spectat certatores suos: adiuuat eos in-
uocātes. Nam vox athlete ipsius est in psal-
mo: Si dicebam motus est pes meus: mise-
Job. 93. ricordia tua domine adiuuabat me. Non qđ
pigri fratres mei queramus: petamus: et pul-
Luc. 11. semus. Qui querit iuenit: qui petit accipit:
et pulsanti aperiet: prestante domino nostro
iesu christo: cui est honor et imperiū cum pa-
tre et spiritu sancto in secula seculorū: Amē.

Item eodem die Homelię de eo
quod scriptum est in euangelio fm
Iohanne: Erat quidam languens
Lazarus etc. que habent in exposi-
Job. 11. tione doctoris Ibidē: Et inter ser-
mones de Verbis domini. xliiij. et
lij. Et in libro. lxxiiij. questionum:
questione. lxxv.

Sabbato post quartā dominicā
in quadragesima: de eo quod iesus
Job. 1. pcepit populo vt parati essent ad

Job. 2.

h

Job. 93.

Luc. 11.

Job. 11.

Job. 1.

Ser. C. VI. Sabbato p^o quartā do. i. XL. Ser. I

transeundū iordanem: Et de Raab
meretrice: Et subuersiōe Hiericho:
Iosue. 6. Ser. C. VI. Sermo I

A Icut frequēter charitati vestre sug-
gestimus frēs charissimi: moyses nō
solū typū christi sed etiā figurā legis
intelligit habuisse. Deniq; in mōte vbi dñs
trāsfiguratus est: moyses et helias loquebant
cū eo. Et in illis duob; lex et pphetia signi-
ficatę sunt. Adhuc q; moyses iesus suscepit
imperiu; et cessante lege dñs noster verus ie-
sus totius mūdi obtinuit pncipatū. Iesus
ergo ille qui typū dñi p̄ferebat: veniens ad
iordanē dixit ad populū: Parate vobis ci-
bos ad diem tertiu;. Diem tertiu; frēs charis-
simi: trinitatis agnoscimus esse mysterium.
Quos ergo cibos p̄parare debemus: vt ad
diem tertiu; veniamus? Elidit mibi q; cibis
iste fides intelligi debeat. In christianis enī
fides est p̄ quā in trinitatē credit: et ad sacra-
mentū baptismi puenit. Ad ergo tūc iesus
ille dixit p̄lo suo: hoc nūc et verus iesus p̄ mi-
nistros suos dicit p̄lo christiano. Quid est
enī aliud dicere: Parate vobis cibos ad diē
tertiu;: nisi trinitatis suscipite sacramentū?
B Post hęc iordane transitō quasi baptismi cō-
pleto mysterio: plus israel terrā repromissi-
onis ingrediet. Terū est fratres charissimi:
Nisi quis p̄ baptismi sacramentū transferit:
terrā verę repromissionis: id est eternā bea-
titudinem non videbit. Adhuc tamē iesus
duos exploratores ad ciuitatem hiericho: et
exploratores: q; verus iesus daturus erat duo
p̄cepta dilectionis. Quia et reuera qd nobis
aliud q̄s mittit ver; iesus nisi vt diligamus
deū: diligam; et proximū? Dixit q; iesus: P̄-
parate vobis cibos: et estote pati ad diē ter-
tiu;. Sicut enī tūc p̄paratis cibis diē tertio
uentū est ad iordanē fluiu;: ita et nūc in eccle-
sia catholica assumpt; spiritualib; cibis fidei:
spei et charitatis: puenit ad trinitatis myste-
riu; et ad baptismi sacramentū. Tulit autē ie-
sus duodecim lapides: et posuit i iordane. Ex
ip̄o iordane tulit alios duodecim: et fixit i loca
castrorū. Illi duodecim q; missi sūt i iordane:
vident mibi typū habuisse p̄farcharū. Illi
vō q; leuati sunt de iordane: figurā habuisse
ap̄lorū. Post mortē enī moysi sepultis patri-
archis: ap̄li surrexerūt. Sic et in psalmo legi-
mus: Pro patrib; in q̄t tuis nati sunt tibi si-

lij: cōstitues eos pncipes sup omnē trā. Sic
sepulch; patriarchis ap̄li nascunt: quō sepul-
to seniore p̄lo: iunior plus iesu duce in ter-
ram repromissionis inducit. Senior ille plus
typū habuit iudeorū: iunior vō figuram ha-
buit gentiū. Ille plus senior trāsit; mari ru-
bro sepelit i beremo: iunior vō plus ad hoc
transiit iordanē fluiu; vt acciperet regnū.
Terū est fratres. Nemo beatitudinē regni
celestis accipiet: nisi prius p̄ baptismi sacra-
mentā trāsierit. Nā de illo seniore nō ampli;
q; duo meruerūt terrā repromissionis intrare:
et in ipsis duob; aliqd figuratū esse cognosci-
mus. Sicut enī supra dictū est: duo sunt p̄-
cepta dilectionis: q; christianū p̄lm inuitant
vt vitam eternā accipiant: Ita illi duo fue-
runt qui iudeorū p̄lo consiliū dabant qd si
in deū crederēt: feliciter terrā repromissionis
introiderēt. Post hęc ad ciuitatē hiericho ven-
tū est: et muri eius ad clamorē populor; et so-
no tubarū vsq; ad fundamēta deiecti sunt.
Hiericho frēs typū habuit mūdi hui;. Sicut
enī tūc canētib; tubis muri illi ceciderūt: ita
et nūc oportet vt ciuitas mūdi: id est supbia
cū suis turrib;: auaricia scilicet inuidia atq;
luxuria simul cū p̄lis id ē omnib; cōcupiscē-
tijs malis: assidua sacerdotū p̄dicatione de-
struat atq; dispercat. Nō q; oportet vt sacer-
dotes in ecclesia taceāt: sed audiāt dñm di-
centē: Clama ne cesses: quasi tuba exalta vo-
cē tuā: et annūcia p̄lo meo scelera corū. Cla-
mare ergo iubemur: et vehemēter clamare.
Ne parcās inq̄t: id est peccatoris iniquitati
ne tacendo pereas: et dū verēcū dīc; eius con-
sulis nō cōsulas sanitati: ne vulnera illius q;
clamādo refecare poterās: reticēdo in peius
enutrias. Clamare q; iubemur: et ne q̄s senō
audisse dicat aut quēq; vox lateat sacerdo-
tis: vehemēter clamare. Et ne forte hoc ip̄m
nō sufficeret: addidit dicens: Sicut tuba ex-
alta vocē tuā. Scitis q; tuba non tam oble-
ctationis esse soleat q; terrois: nō tam dele-
ctationē p̄ferre: q; inferre formidinē. Tu-
ba itaq; peccatoribus necessaria est: quę nō
solum aures cor; penetret: sed et cor; pcutiat:
nec delectet cantu;: sed castiget auditu;: et stre-
nuos quosq; horret in bonis: et remissos ter-
reat pro delictis. Nā sicut in p̄lio tuba for-
midolosi militis mentē dejicit: et animū for-
tis accendit: ita et sacerdotalis tuba mentē
peccatoris humiliat: animos viri sancti cor-
roborat: Nec parcat voci: vt parcat saluti: et

Sermo C.VII. Dñica in passiōe dñi Ser.I

vno eodemq; sono isti ad hortationem dat
quēadmodū sit fortior ad vincendū: illi ter-
rorem incutit quēadmodū sit tardior ad pec-
candū. Hęc enim cōsuetudo tubę est: vt de-
linquētium opera dissipet: et sanctorū facta
cōfirmet. Deniq; sacerdotalibus tubis hie-
richo muri qui intra se cōtinebant peccato-
rum populū corruerunt. Non illos pulsauit
aries: non expugnauit machina: sed qđ mi-
rum est sacerdotalis sonus aut tubę terror
euerit. Aduri qui aduersus ferrum impu-
gnabiles extiterant: sacra tubarū voce colli-
si sunt. Quis em̄ non stupeat in illo facto sa-
ta sono dirupta: fundamenta clangore esse
quassata: et ita vniuersa collapsa: vt cum vi-
ctores nihil manu legerent: apud aduersarios
nihil stabile remaneret? Sz quis muros
illos nemo cōtingeret: expugnabant tamen
forinsecus sono iustorū: intrinsecus habita-
cula peccatorū. Sic enim equo dei iudicio et
iustis aperuerūt viam: et defensionē pfidis
negauerunt. Sed hęc omnia in figura facta
esse non dubiū est: Nam sacerdotales illius
temporis tubas quid aliud p̄figurasse credi-
mus qđ huius temporis sacerdotū p̄dicatio-
nes: p̄ quas non cessant peccatorū terribili
sono austeram iudiciū nūciare: tristē gehē-
nę interitū p̄dicare: et quodā cōminationis
strepitu aures delinquentium verberare? Si-
cut em̄ tunc tubay clangor destructis cemē-
torū muris ad populū interiora peruenit: ita
nūc p̄dicatio sacerdotū destructis prauis co-
gitationib; ad animę nuda p̄trāsit. Et sicut
sacre vocis sonus contumacē populū destruxit
et captiuauit: ita et nūc sacerdotalis p̄di-
catio populū peccatorē subiugat. Septem
ergo diebus sicut scriptura dicit: muri hie-
richo sacerdotalib; tubis circūdanti cecide-
runt. Unde nos spiritalibus spiritalia com-
parantes: dicimus qđ hoc septenario nume-
ro nūc p̄ sacerdotes dei non tam vna ciuitas
destruit: qđ totius mūdi iniquitas dissipat.
Nā sicut in singularis vrbis nūcupatiōe vni-
uersi mūdi habitus figurat: ita septem die-
rum circulo totius mundi spacia distingunt
p̄ que sacerdotaliū p̄dicationū tubę ipsi secu-
lo excidium annūciant et iudiciū cōminant:
sicut scriptum est: Quoniā mundus peribit
et omnia que in mundo sunt. Qui autē facit
voluntatē dei manet in eternum: sicut et chri-
stus in eternū manet: Cui est honor et gloria
cum patre et spiritu sancto in secula seculo-

rum: Amen.

Item eodem die Domelia de eo
quod scriptum est in euangelio fm̄
Iohanne: Ego sum lux mundi etc. Job. 8.
que habet in expositione doctoris
Ibidem.

Dominica in passione domini: de
Samson: Sermo I

Ser. C. VII.

A lectione ista que nobis recitata ē
fratres charissimi: multa et nimia ob-
scura diuina mysteria continentur.
Que qđ non possunt breuiter explicari: hac
sola ex causa psalmos matutinos temperi-
uoluimus cōsummāre: ne vos sermo plixi-
or fatigaret. Et quia hora p̄suetudinaria de
ecclesia exituri estis: ea que dicēda sunt fm̄
vestram consuetudinē cum silentio et quiete
attento animo audite. Samson fratres dile-
ctissimi qualem fortitudinē habuerit de gra-
tia dei non de natura propria iam audistis.
Nam si fortis esset natus: cum ei capillus di-
minueret: fortitudo non adimeretur. Et vbi
erat illa potētissima fortitudo: nisi in eo qđ
scriptura dixit: Incedebat cum illo spiritus
domini? Ad domini spiritū p̄tinebat illa for-
titudo. In samson vas erat: in spiritu pleni-
tudo erat. Vas impleri et exinaniri potest.
Videam; ergo allophylis qualem parabo-
lam samson p̄posuit. De manducante inqt
exiit cibus: et de forte est egressa dulcedo.
Proditā est hęc parabola: delata ē ad ami-
cos: soluta est: victus est samson. Ibi si iust;
est later valde: et in profundo est viri huius
iusticia. Nam et qđ legit: victus blanditijs
muliebribus: et qđ ad meretricem intrauerit:
videte huius meritū vacillare minus intel-
ligentibus secreta veritatis. Requiramus
fratres charissimi quid significauerit victus:
quid figurauerit virtus: quid significauerit
cedens blanditijs muliebribus: quid signi-
ficauerit p̄dens secretum parabole: quid si-
gnificauerit intrans ad meretricem: quid si-
gnificauerit vulpes capiens: et per caudas
vulpiū quibus ignem alligauit inimicor;
fructus incendens. Quos quidem fructus
de compendio incendere potuit: si nō in vul-
pibus mysterium cogitaret. Nūquid stipu-
la arida ardere nō potuit: nisi ignem p̄ eam
vulpes traxissent? Intelligam; ergo fratres

Sancti Augustini de tempore

Bharissimi grandia hic latere mysteria q̄ viderat. Samson fratres dilectissimi christum significabat. Verum mihi dicere videor: sed continuo occurrit cogitantibus: Et christus vincetur blanditijs muliebus? Et christus quomodo intelligit ad meretricem intrare potuisse? Deinde et christus capite nudat: capillo raditur: virtute spoliatus: alligatus: excrucatur: illudis? Euigila fides: attende quid sit christus: non solum quid fecerit: sed etiam quid passus est christus. Quid fecit? Operatus est vt fortis: passus est vt infirmus. In vno intelligo vtrūq;: video fortitudinē filij dei: video infirmitatem filij hominis. Accedit et aliud: quia christus totus quomodo cum scriptura cōmendat: et caput et corpus est. Si cut ecclesie caput est christus: ita christi corpus ecclesia est. Habet ergo ecclesia in se fortes: habet infirmos. Habet iustos: habet et iniustos. Abodo enim corpus christi quod iustis area est: postea horreū erit. Tamē cum area est: nō recusat paleas sustinere. Cum tempore aduenerit reponet triticum: et a paleis segregabit. Quēdam ergo fecit samson ex persona capitis: quēdam ex persona corporis: totū tamē ex persona christi. In eo enim quod virtutes et mirabilia operatus est samson: caput ecclesie christū significabat: in eo autē quod prudenter fecit: illorū qui in ecclesia iuste viuunt: imaginem gessit. Tū forte puentus est: et incaute egit: eos qui in ecclesia peccatores sunt figurauit. Meretrix quā samson in cōiugium sumit ecclesia est: quę ante agnitionem vnius dei cum idolis fornicata fuit: quā postea sibi christus adiunxit. Postq̄ ab eo illuminata fidem suscepit: etiā hoc meruit vt per eum salutis sacramenta cognosceret: et ab eodem reuelarent ei mysteria celestium secretorum. Hęc quęstio ipsa quę cōtinet: De edente exiit cibus: et de forte ē egressa dulcedo: quid aliud significat q̄ christum a mortuis resurgentem? De edente vtrūq;: id est de morte quę cuncta deuorat atq; consumit exiit cibus ille qui dixit: Ego sum panis viuus qui de celo descendi: quē humana exacerbauit iniquitas: eiq; aceti et fellis amaritudinem propinauit: atq; ab eo plebs gentium vite dulcedinē cōuersa suscepit: ac sic de mortui leonis ore: id est de christi morte qui accubans dormiuit vt leo: apum: id est christianorum processit examen. Quod autē dicit: Nō inuenissetis propositionem meā: nisi arassetis

in vitula mea: hęc vitula: id est ecclesia reuelata sibi a viro suo secreta fidei mysteria trinitatis: resurrectionis: iudicij pariter et regni: in fines terre apostolorū et sanctorum doctrina et p̄dicatione vulgavit: et intelligentibus atq; cognoscentibus eterne vite premia promisit. Sequitur autē: Fratrus est samson quia duxit sodalis eius uxorem eius. Sodalis iste omnium hereticorū figuram gessit. Magnū secretū est fratres mei. Nam heretici qui ecclesiam diuiserunt: uxorem domini sui ducere et abducere voluerūt. De ecclesia enim et de euangelij exterioribus: qui impietatis adulterio ecclesiam: id est christi corpus in partem suam conantur inuadere. Unde fidelis ille seruus et amicus dominicę sponsę loquitur: Despōdi enim vos vni viro virginem castam exhibere christo. Videamus mysteriū: iste samson quid fecerit offensus. Lepit enim vulpes: id est adulterantes sodales: de quibus dicitur in canticocanticorū: Capite nobis vulpes parvulas exterminantes vineas. Quid est capite? Id est comprehendite: cōuincite: confutate: ne exterminetur ecclesiasticę vineę. Quid ē aliud vulpes capere: nisi hereticos diuine legis auctoritate reuincere: et sanctarum scripturarum testimonijs velut quibusdam vinculis alligare atq; constringere? Vulpes capit: ligatis caudis ignem apponit. Quid sibi voluit caudę vulpium colligatę? Laudę vulpium quid sunt: nisi posteriora hereticorū: qui prima habent magna et blanda et deceptoria opera: posteriora ligata: id est damnata: et ignem in sine trahentia: vt eorum fructus et acta cōsumant: qui suis seductionibus acquiescunt? Quod autē intrauit ad meretricem: si sine causa fecit quicūq; fecit: immūdus est. Si non ita intrauit vt cōcumberet: mysterij causa fortassis intrauit. Sed cōcubuisse nō legimus. Sequitur: Inimici dō expectabant ad portas ciuitatis vt comprehenderent eum cum de meretrice ad quas intrauerat fuisset egressus. Ille autē dormiebat. Videte quē admodum nō scriptum est: quia mixtus est meretrici: sed scriptum: quia dormiebat. Tū surrexit in q̄ media nocte exiit: abstulit portas ciuitatis ipsius cum seris: et easdem portas in cacumine montis posuit. Ab allophylis teneri non potuit: portas ciuitatis quibus ad meretricem intrauit abstulit: et in montē leuauit. Quid est hoc? Infernum et amorem

Ser. C.VIII. Feria scda p' do. passiois Ser. I

mulieris: vtriusq; scriptura coiungit. Inferni ignem tenebat domus meretricis. Pro inferis ponitur domus meretricis. Recte p inferis ponitur: quia neminem repellit: omnem intrantē ad se trahit. Agnoscimus hoc loco redemptoris nostri opera. Postq; synagoga ad quā venerat a se per diabolū separata ē: postea q; eum decaluauit: id est i loco caluarie crucifixit: ad inferna descendit: et inimici custodiebant locum dormientis: id est sepulchrum: et capere volebant quem videre non poterant. Ille autem dormiebat ibi. Hoc ideo dixit: quia vere mortuus erat. Et quod dictum est: Abedia nocte surrexit: hoc significauit: quia in secreto surrexit. Aperte enim passus est: solis autē discipulis et certis quibusq; resurrexisse manifestus est. Ergo q; intrauit omnes viderunt: q; surrexit pauci cognouerunt: tenuerunt et palpauerunt. Tollit tamen portas ciuitatis: id est aufert portas inferni. Quid est portas inferni tollere: nisi mortis imperiū remouere? Recipiebat enim: non remittebat. Quid autē fecit dominus iesus christus? Ablatis portis mortis: ascen-

Dant. 17.

5

Bas. 11.

adic. 16.

Cor. 11.

Job. 18.

litate cecati christū nec virtutes operantem nec ascendente ad celestia cognouerunt. Cecitas ergo samson quam intulerunt: cecitatem iudeorum significabat. Christus autem a iudcis et comprehensus est et occisus. Adduxerunt q; eū inimici vt illuderent ei. Nam hic imaginem crucis attendite. Expansas enim manus ad duas colūnas quasi ad duo ligna crucis extendit: sed aduersarios suos interceptus oppressit: et illius passio interfectio facta est persecutium. Et ideo scriptura concludit: Plures mortuus occidit: q; viuus occiderat. Nam hoc mysterium in domino nostro iesu christo impletū est: Redemptionē nostrā quam ipse viuens minime celebrauerat: mortuus psumauit: Lūi est honor et gloria in secula seculorū: Amen.

Item in eadem dominica Domelia de eo quod scriptum est in euangelio sm Iohannem: Quis arguet me de peccato etc. que habet i expositione doctoris Ibidem.

Job. 8.

Feria secunda post dominicā passionis dñi: de Bedeon: Sermo I Ser. C.VIII.

Edicna die audiuimus fratres: q; cum sub arbore quercus Bedeon filius Joas triticeā messem virga cederet: angelo promittente audire meruit: q; ipse a potestate inimicorū in libertatem dei populū vindicaret. Nec mirum si electus ad gratiā: cum sub ymbra iam tunc sancte crucis et venerabilis sapientie pdestinato incarnationis future mysterio cōstitutus seracis segetis sensibilia de latibulis frumenta produceret: electionemq; sanctorū a purgamentis inanis paleę sequestraret: qui tanq; virga veritatis exercitati: supflua veteris hominis cum actibus eius deponentes: quasi in torculari ita in ecclesia congregant. Ecclesia enim torcular est fontis eterni: in qua celestis vitis fructus exundat. Bedeon dō cum audisset q; p eum dominus plebem suā a multitudine hostium liberaret: obtulit in sacrificio hedum caprarū: cuius carnem sm precepta angeli et azyma supra petram posuit: et i eam ius pfudit. Que simul vtrq; cacumine quā gerebat angelus dei cōtigit: et de petra ignis erupit: atq; ita sacrificiū quod offerebatur absumptum est. Per quod iudicium

A
Judic. 6.

B

Sancti Augustini de tempore

Declaratum videt: q̄ petra illa typum habu
1. Cor. 10. erit corporis christi: quia scriptum est: Bibe
bant autē de spiritali cōsequente eos petra:
petra autem erat christus. Qd̄ vtiq̄ non ad
diuinitatē eius sed ad carnem relatum est: q̄
stientium corda populorum penni riuo sui
sanguinis inundauit. Jam tūc igitur in my
sterio declaratū est: quia dominus iesus in
carne sua totius mundi peccata crucifixus
aboleret: nec solum delicta factorū: sed etiā
cupiditates animorū. Caro enī hedi ad cul
pam facti refer: ius ad illecebras cupidita
Numeri. 11. tum: sicut scriptum est: Quia cōcupiuit po
pulus cupiditatē pessimā: et dixerūt: Quis
Judic. 6. nobis dabit carnem? Et igitur extendit an
gelus virgam et tetigit petram: de qua exi
uit ignis: ostēdit q̄ caro domini repleta spi
ritu diuino: peccata omnia humanē cōditi
Luc. 12. onis exureret. Unde et domin⁹ ait: Ignem
veni mittere in terram. Aduertit igitur vir
doctus et p̄sagus futurorū supna mysteria: et
ideo fm̄ oracula occidit vitulum a patre suo
idolis deputatum: et septennē alium imola
uit deo. Quo facto manifestissime declara
uit: post aduentū domini omnia abolenda
esse gentilitatis sacrificia: solumq̄ sacrificiū
deo dominicę passionis p̄ religione populi
deferendum. Etenim vitulus ille erat in ty
po christi. Septem autem annorū erat: quia
Esa. 11. in christo septem spiritaliū plenitudo virtu
tum: vt Esaias dixit: habitabat. Hunc virtu
Esa. 18. lum abrahā obtulit: quādo diem domini vi
Job. 8. dit et gauisus est. Hic est qui nunc in hedi ty
po: nunc in ouis: nunc in vituli offerebatur:
Hedus qd̄ sacrificiū pro delictis sit: ouis qd̄
volūtaria hostia: vitul⁹ qd̄ imaculata sit vi
ctima. P̄quidit ergo mysteriū sanctus Ge
deon. Deniq̄ elegit trecentos viros ad p̄g
Judic. 6. lium: vt ostenderet non in numero multitu
dinis: sed in sacramento crucis mūdum ab
incurfu grauiū hostium liberādum. Trecenti
enī in gręca. I. tau similitudinē crucis ostē
dunt. Et licet fortis esset et fidens: pleniora
adhuc de domino future victorię documen
ta querebat dicens: Si saluas in manu mea
israel quēadmoduz locutus es domine: ecce
ego pono lanę vellus in area: et si ros factus
fuerit sup vellus et sup omnē terrā siccitas:
cognoscā quia in manu mea fm̄ p̄missa tua
populū liberabis. Et ita factū est. Sed adie
cit postea vt rursus ros p̄sueret per totam
terram: et siccitas esset in vellere: et ita com

pletum est. Ros enim in vellere fides erat in
iudęa: quia sicut ros verba dei descendunt.
Unde et moyses ait: Expectet sicut pluuia
Deut. 32. eloquium meū: et sicut ros verba mea. Ergo
quando rotus orbis infructuoso estu genti
lis superstitionis arebat: tunc erat ros ille cę
lestis visitationis in vellere: id est in iudęa.
Postea dō q̄ oues que perierant domus
israel: vnde puto figurā iudaici velleris ad
Dant. 1. umbratā: oues in quā ille fontem aque viue
negauerunt: ros fidei exaruit in pectoribus
iudęorū: meatusq̄ suos fons ille diuinus in
corda gentiū deriuauit. Inde est q̄ nunc fi
dei rore totus orbis humescit: at vero iudęi
p̄phetas suos et cōsiliarios p̄diderunt. Nec
mirū si p̄fidie subeunt siccitatem: quos do
min⁹ deus p̄phetici imbris vbertate p̄uua
uit dicens: Abandabo nubibus ne pluant
Esa. 5. sup vineam istam. Est enim p̄phetice nubis
pluuia salutaris: sicut dauid dixit: Descen
det sicut pluuia in vellus: et sicut stillicia
P̄. 7. stillantia super terrā. Hanc nobis scripture
diuine totius mundi pluuiam pollicebant:
que spiritu diuini roris rigaret orbem sub
domini saluatoris aduentu. Venit ergo iaz
ros: venit et pluuia: venit domin⁹ stillicia
secum cęlestia deferens: et ideo iam nos bibi
mus qui ante sitiebamus: et diuinum illum
spiritū haustu interiore potamus. Hoc ergo
p̄uidit sanctus Gedeon: quia verum et spiri
talem rorem etiā gentes nationesq̄ erant fi
dei p̄ceptione bibiturę. Nec tunc ociose Ge
deon vellus nec in campo posuit nec in pra
to: sed posuit in area vbi messis est tritici.
Adessis autē multa operarij dō pauci: eo q̄
p̄ fidem domini i ecclesia futura esset messis
secunda virtutum. Nec illud ociosum est q̄
excitauit vellus iudaicū: et rorem eius misit
in peluim vt repleret aqua: non tamen ipse
ex eo rore pedes lauit: Alij debebat tanti p̄
rogatiua mysterij. Expectabat christus: qui
sordes omniū solus posset abluere. Nō erat
tantus gedeon: qui hoc sibi mysteriū vendi
caret. Non enim gedeon sed filius hominis
Dant. 1. venit nō ministrari: sed ministrare. Aliquo
S tiens ea que dicunt: rogo vos fratres vt nō
moleste accipiatis: quod propter tardiores
quosq̄ et simplices breuiter replicam⁹. Qui
enī litterati et docti sunt: deo p̄p̄tio sine la
bore intelligūt que dicunt: reliquis dō idio
tis atq̄ simplicibus nisi breuis recapitula
tio facta fuerit: timeo ne ex bis que dicunt

Ser. C.IX. Feria tertia p^o do. passiōis Ser. I

capitulum panum capere possint. Gedeon fratres dilectissimi typum gessit domini saluatoris. Et quia trecenti s^m greci computu crucem faciunt: ita tunc Gedeon in trecentis viris iudeorum populū de crudelissimis gentibus eripuit: quomodo postea christus per mysterium crucis totum genus humanū de potestate diaboli liberavit. Torcular enim vbi messē terebat: ppter assiduas tribulatiōes ecclesie typum gessit. Adhuc quē cedebat christianū populū significavit: quem adveniēns christ^o virga discipline vel baculo crucis suę: a palcis: id est a peccatis omnib^o separavit. Hic et angelus ille qui venit ad euz: et ipse in typum domini saluatoris accipit. Arborem sub qua stetit et virgā quā tenuit: crucem significasse manifestū est. Petra illa sup quā gedeon obtulit holocaustū: christ^o erat. Sic enim ait apostolus: Petra autem erat christus. Hecus ille qui oblatus est: humanū genus peccatis obnoxiiū designavit. Angelus virga sua terigit petram et exiit ignis et cōsumpsit hedum illum: crux terigit christum: et de petra quē erat christus ignis exiit charitatis: qui humani generis peccata consumpsit. De ipso enim verus gedeon christus in euāgelio dixit: Ignem veni mittere in terram: et quid volo nisi ut accendantur. Taurus vō quem occidit: et ipse dominū figurabat: qui p redemptione generis humani oblatus est. Quā autē septem annorū erat: septēplēcem gratiā spiritus sancti quē in christo venit significasse videtur. Uellus quō in area posuit et rogavit dominū ut in solo vellere esset ros et in omni terra siccitas: et factū ē ita: et iterum rogavit ut vell^o remaneret siccum: et in tota area esset ros: vellus significavit populū iudeorū: area autē in toto mūdo populū omnīū gentiū. Et quia primo tempore ros verbi dei in sola iudea fuit: et totus mūdus in siccitate remanserat: ideo primū ros in vellere venit et area siccā fuit: postea vō quādo iudei christū dominū occiderunt: per passiōis iniuriā expressum est vellus: et remansit iudeorū populus aridus et siccus: et in totam aream: id est vniuersum mūdum ad omnes gentes: non solum ros: sed etiam pluuia verbi dei et apostolorū flumina pueniunt. Deniq; in vniuersa terra quasi area rore gratiē psequente in nobis spiritalis irrigatur ecclesia: et infelix synagoga ab omnī humore vel pluuia diuini verbi sicca reman-

st et arida. Et hec ē spiritalis pluuia et ros diuine gratiē psequeret in nobis: omnia quę predicant salubriter cogitando et nobis inuicem colloquēdo velut mūda animalia ruminemus: ut vtilem sucū vnde anima nostra in eternū possit viuere habere possimus: et talibus delitijs satiati cum propheta dicere mereamur: *Quod dulcia faucib^o meis eloquia tua domine.* Sed tunc in nobis dulcedo verbi dei poterit pmanere: si hoc etiā alijs plena et pfecta charitate frequētius referendo voluerimus ingerere: ut nō solum de nostra s; etiā de aliorū salute lucra nobis spiritalia possimus puidere: auxiliante nobis domino nostro iesu christo: cui ē honor et imperiū cum patre et spiritu sancto in secula seculorum: Amen.

Ps. 118.

Item eodem die Homelia de eo quod scriptum est in euāgelio s^m Johanne: *Miserunt principes et pharisei etc. que habet in expositione doctoris Ibidem.*

Job. 7.

Feria tertia post dominicā passiōis: de illo vsu psalmi: *Sicut defecit fumus deficiant etc. Sermo I Ser. C.IX.*

Ps. 67.

Uidiuimus et cōtremuimus quod in voce psalmi est pphetatū. Ait enim: *Sicut defecit fumus deficiant: sicut fluit cęra a facie ignis: sic pereāt peccatores a facie dei.* Non dubito fratres charissimi quod omniū vestrū corda cōcussa sint: nec cuiuscūq; cōscientia sub his verbis intrepida steterit. Quis enim gloriabitur castum se habere cor: aut quis gloriabitur mundū se esse a peccatis? Ac p h cū scriptura dicit: *Sic fluit cęra a facie ignis: sic pereāt peccatores a facie dei: quis non cōtremiscat: quis non pauidus exiliat?* Quid ē faciamus: aut quę spes nobis est? Neq; enim frustra hec cantant. Aut vō cum hec dicit propheta optat ea hominib^o: ac non potius ventura psequider? In verbis quidem figura optantis apparet sed intelligitur psciētia nūciantis. Sicut em̄ quędā in scriptura pphetarū tanq; in pteritū facta narrant cū futura pdicant: ita quędā tanq; voto dicunt optantis. S; qui recte intelligunt quō audiūt: visionē pñunciantis agnoscūt. Longe autē ante natiuitatē dominicę incarnationis: isti psalmi dicti atq; conscripti

A

Ps. 67.

Prover. 20.

B

Sancti Augustini de tempore

funt. Non ante dñi christū: sed ante natum ex virgine maria christū. Nam pfecto pater abrahā longe ante dauid regē cui⁹ tempore hi psalmi cantati sunt: fuit. Dñs autē dixit: **Job. 8.** Ante abrahā ego sū. Ipse est enī verbū dei **Job. 1.** p qđ facta sūt oīa: sed ipse implēs pphetas: in carne se esse venturū p eos p̄dixit. Ad ei⁹ autē incarnationē p̄tinet passio. Neq; enī potuit pati illa q̄ in euāgelio scripta sunt nisi i carne mortali ⁊ passibili quā gerebat. Et ibi vtiq; legit: quēadmoduz dñs crucifixo hī q̄ **Job. 19.** crucifixerūt eū vestimēta eius diuiserūt sibi: ⁊ cū inuenissent in eis tunicā desup textam: noluerūt eā p̄cindere: sed soute sup eā miserunt: vt ad quē pueniret integra pueniret: qua significabat charitas: q̄ diuidi non pōt. Hęc ergo cū in euāgelio iam facta narrant: longe ante multos annos i psalmo cū futura p̄nunciarent: tanq; gesta ⁊ trāfacta narrata sunt. **Ps. 21.** Foderūt inq̄t manus meas ⁊ pedes meos: et dinumerauerūt oīa ossa mea. Ipsi dō cōsiderauerūt ⁊ inspexerūt me: diuiserūt sibi vestimēta mea: et sup vestē meā miserūt sorte. Omnia tanq; p̄terita dicunt: ⁊ futura p̄dicant. Sicut q̄m verbis p̄teriti temporis futura facta significant: sic in figura optātis p̄nunciantis mens intelligēda est. Sic ⁊ de iuda domini traditore tanq; optat ei p̄beta: qđ venturū esse p̄dicat: Et de ipis iudēis: **Ps. 68.** Fiat inquit mensa eorū in laqueū: ⁊ in venationem et in scandalū. Quod de his p̄dictum esse sine dubitatione exponit: sicut de iuda quē sub eadem figura p̄nunciata sunt apostolus petrus cōmemorat. Nec sine causa ⁊ quē futura sunt tanq; trāfacta dicunt. Deo enim sic certa sunt: vt iam p factis habent: ⁊ tanq; optans videt dicere p̄beta: qđ certum p̄uidet esse venturū: nihil aliud quātum mihi videtur ostendens: nisi nobis non debere displicere cognitā sententiā dei quā fixam immobilēq; cōstituit. Et ideo in actibus apostolor: cum quidā p̄beta nomine agabus p̄diceret apostolū paulū i hierosolyma a iudēis multa esse passurū ⁊ vsq; ad vincula puenturū: cū hoc audito fratres reuocare ⁊ retinere vellēt ne illuc p̄geret: qđ **Act. 21.** factis inquit cōturbantes cor meū? Ego enī nō solum alligari sed etiā moi paratus sum pro nomine domini nostri iesu christi. Atq; ita cum viderent fratres immobilem viri ad oīa p̄ferenda constantiā dixerunt: Fiat do-

mini voluntas. Nūquid ergo quia dixerūt: Fiat voluntas dei: optauerunt apostolo vt talia pateret: ac nō potius mentē suam sublimi et diuino statuto deuotissime subdiderunt? Sic ⁊ p̄beta cum dicit: Sicut fluit cęra a facie ignis: sic pereāt peccatores a facie dei: videt hoc certissime peccatoribus imminere: ⁊ placet ei qđ deus statuit: ne deo ipse displiceat. Quid ergo facimus fratres: nisi vt dum tempus est vitam mutemus: ⁊ facta nostra si qua sunt corrigam⁹? Et quod sine vlla dubitatione venturū est peccatoribus: nos non inueniat sup quos veniat: non qā nō erimus: sed vt nō tales inueniat qualib⁹ venturū esse p̄dictū est. Propterea se index venturum minat: vt nō inueniat quos puniat cum venerit. Propterea illud cantant p̄beta vt corrigamur: Si damnare vellet taceret. Nemo volens ferire: dicit: obserua. Totū fratres qđ audiui⁹ p̄ scripturas: vox est dei dicentis: Obserua. Et totū qđ patimur tribulationes in hac vita: flagellū dei est corrigere volentis ne damnet in fine. Quasi dura sunt: molesta sunt: horrent quādo narrant. Quę quisq; grauiā valde patit in hac vita: in comparatione autē eterni ignis non parua sed nulla sunt. Siue ergo nos flagellemur: siue cū alijs sit gellant: admonemur a dño. Oīa ista fratres q̄ in hac vita infligunt a domino: admonitiones sunt ⁊ stimuli correctionis nostre. Veniet autē ignis eternus de quo dicit illis qui ad sinistrā cōstituendi sunt: Ite in ignem eternū qui parat⁹ ē diabolo ⁊ angelis eius. Tunc acturi sunt quidē penitentiā. Nam scriptum est in libro quodam sapientię: Dicent intra se penitentiam agentes: ⁊ p̄ angustia spiritus gementes: Quid nobis p̄fuit superbia: ⁊ quid diuitiarū iactantia cōtulit nobis? Transferunt oīa illa tanq; vmbra. Erīt enī ibi penitētia: sed infructuosa. Erīt ibi penitētia sed dolorē habens: medicinā non habens. Nunc est fructuosa penitētia quādo correctio libera: peniteat te ad vocem scripturę. Nam ad vocē p̄sentis iudicis: sine causa penitebit te. Tūc iam ille sententiā dicturus est: Et nō erīt qđ reprehendas quādo sententiā dicturus est. Non enim tacuit ante sententiā. Non enī te distulit nisi vt corrigeres te: quādoquidē latroni in cruce pendenti se mutare permisit. Tunc enī latro pendens cum domino credi-

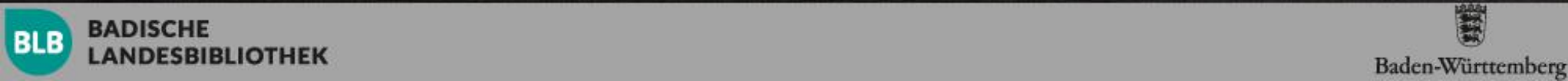
Ber. C.IX. Feria tertia p' do. passiōis Ber. I

dit in christū: quando de illo discipuli titu-
bauerūt. Cōtempserūt iudēi mortuos susci-
tantē: non cōtempserūt latro secū in cruce pen-
dentem. Non est ergo qđ in sine dicat domi-
no: Nō me pmisisti bene viuere: aut dilatio-
nem correctionis non mihi dedisti: aut non
ostendisti quid apeterē: quid vitarem. Vi-
dete quia non tacet: videte quia differt: vi-
dete quia blandit: hortat: minat. Cōstituit
verbū suū in sublimitate: per totū mundū
recitat vniuerso humano generi. Nō est qui
iā dicat: Nesciui: nō audiui. Implet qđ di-
ctum est in psalmo: Nescit qui se abscondat
a calore ei⁹. Adhodo qđ calor ei⁹ in verbo ei⁹ ē.
Adutare modo a calore eius: et non deflues
sicut cera ab igne ei⁹. Nam illud fratres mei
uenturū est aliquādo qđ modo ridēt impij:
qđ modo cōtempnūt veriores: qđ putāt fal-
so cantari aliquādo venturū est. Si non ve-
nerunt tanta quāta predicta sunt: despere-
mus et illud aliquādo venturū. Si autē om-
nia quę de ecclesia futura p̄nunciata sunt:
iam videmus exhibita et cęcorū etiā oculos
feriunt: quid dubitamus etiā illa ventura?
Quando dicebat ecclesia christi futura p̄ to-
tum orbem terrarū: dicebat a paucis et ride-
bat a multis. Adhodo iā impletū est qđ tan-
to ante predictū est: Diffusa est ecclesia p̄ to-
tum orbem terrarū. Ante milia annorū pro-
missum est abrahę: In semine tuo benedicē-
tur omnes gentes. Venit christus ex semine
abrahę: benedicte sunt in christo iā oēs gen-
tes. Predicta sunt scismata: et hereses futu-
rę: videm⁹ illa. Predictę sunt persecutiōes: fa-
ctę sunt a regibus colentib⁹ idola. Pro ipsis
idolis aduersus nomē christi repleta est ter-
ra martyribus. Sparsum est semen sangui-
nis: surrexit seges ecclesię. Nec frustra ora-
uit ecclesia p̄ inimicis suis. Crediderunt et qđ
p̄sequerant. Predictū est etiā quia ipsa ido-
la euertenda essent per nomē christi. Nam et
hoc inuenimus in scripturis: Ante paucos
annos christiani illa legebat et nō videbat:
adhuc futura illa expectabāt: et sic abierūt:
non illa viderunt: sed tamen credentes qđ
futura essent cum fide abierunt ad dominū.
Nostris temporibus etiā ipsa cernuntur.
Omnia quę ante predicta sunt de ecclesia:
videmus impleta. Solus dies iudicij nō est
uenturus: Ipse solus p̄nunciat et non ve-

niet: Et qđ adeo sumus duri et lapidei cordis
vt legamus scripturas: et videamus omnia
proius ad litterā euenisse quę scripta sunt:
et de his quę remanent desperemus? Quā-
tū est enī qđ remanet: ad ea quę iā nobis ex-
hibita videmus? Tam plura deus ostendit
et de residuo nos fraudatur⁹ est? Veniet iu-
diciū redditurum pro meritis: Bonis bo-
na: malis mala. Boni simus et securi iudi-
cem expectemus. Fratres mei maxime nūc
dicentem me audite: Nolo tecum computa-
re p̄terita. Ab hodierna die te muta: cras
te alterū inueniat. Nos autē p̄uersitate no-
stra sic volumus deum esse misericordē: vt
non sit iustus. Alij rursus quasi p̄sidentes
de iusticia sua: sic volunt iustum vt nolunt
misericordē. Ut rursus se exhibet deus: vtrūqđ
p̄stat: nec misericordia eius p̄scribit iusti-
cię: nec iusticia ei⁹ aufert misericordiā. Misericors
est: et iustus est. Unde misericordem
probamus? Parcat modo peccatorib⁹: dat
veniam confidentibus. Unde probamus
quia iustus est? Quia venturus est dies iu-
dicij quem modo differt: non aufert. Et cum
venerit redditurus est pro meritis. An hoc
vultis vt reddat auersis qđ reddetur cōuer-
sis? Fratres: iustum videt vobis vt ibi po-
natur iudas vbi positus est petrus? Et ipse
sibi poneretur si se correxisset: Sed de venia
desperans: potius sibi collum ligauit qđ re-
gis clementiā supplicaret. Itaqđ fratres si
cut dicere cęperam: non est vnde reprehēda-
mus deum. Quid cōtra illum dicamus: nō
erit cum venerit iudicare. Logitet vnusqđqđ
peccata sua: et modo illa emendet cum tem-
pus est. Sit fructuosus dolor: non sit sterilis
penitudo. Tanqđ hoc dicit deus: Ecce indici-
caui sententiam: sed nondum protuli. Pre-
dixi: non sxi. Quid times quia dixi? Si mu-
taueris: mutatur. Nam scriptum est: qđ p̄-
niteat deum. Nūquid quomodo hominem
sic p̄nitet deum? Nam dictum est: Si p̄ni-
tuerit vos de peccatis vestris: p̄nitebit et
me de omnibus malis quę facturus eram
vobis. Nunquid quasi errantem p̄nitet
deum? Sed p̄nitentia dicitur in deo mu-
tatio sententię. Non est iniqua: s̄ iusta. Qua-
re iusta? Adutatus est reus: mutauit iudex
sententiā. Noli terri. Sentētia mutata est
non iusticia. Iusticia integra manet: qđ mu-

p. 18.
3. et. 21.

6
Matt. 27.
b
De peccat. 1.
nouit.
Eccl. 6.
Hierc. 18.

Sancti Augustini de tempore

tato debet parcere qui iustus est. Quod p[er]tina-
ci non parcat: sic mutato parcat. Ipse rex est
indulgentiarum: qui dator est legis. Adhuc le-
gem: venit cum indulgentia. Reum te fece-
rat lex: absoluit te qui dedit legem. Immo
non absoluit. Nam absolvere est innocentem
iudicare. Donat potius peccata conuerso.

Omnes enim sunt rei qui peccatis suis inuo-
luti sunt. Nemo se optet absolui. Omnes ven-
iam deprecemur. Venia vero datur mutato. Et

Ps. 67. erim⁹ securi cum audierim⁹: Sicut fluit cera
a facie ignis: sic pereant peccatores a facie

R. dei. Lente fratres modo pereunt peccatores
et non pereunt peccatores. Si incipiant iuste

23. q. 4. duo. viuere bibunt utique peccatores: sed non peri-
bunt homines. Homo peccator: duo nomina

sunt: homo unum nomen est: et peccator unum
nomen est. In his duobus nominibus intel-
ligimus quia unum horum deus fecit: alterum
horum homo fecit. Dominum enim deus fecit: pec-
catorum se ipse homo fecit. Quid ergo contremiscas?

Quando tibi dicit deus: Pereant peccato-
res a facie mea: hoc tibi dicit deus: Pereat
in te quod tu fecisti: et seruo quod ego feci. Et non
ardet ignis in calore verbi: res est in feruore
spiritus sancti: sicut diximus iam dudum: quia

Ps. 18. scriptum est in alio psalmo: Recedat a calore eius. Spiritum autem sanctum

Ro. 12. esse calorem dicit apostolus: Spiritu feruen-
tes. Ergo pro facie dei: tibi pone interim scri-
pturam dei. Liquefice ab illa: peniteat te cum

audis hec de peccatis tuis. Cum autem te pe-
nitet: et cum te ipsum excrucias sub calore ver-
bi: cum etiam lachryme currunt: nonne cere ta-
bescenti et tanquam in lachrymas currenti simi-
lis inueniris? Adhuc ergo fac quod in posterum

timeas: et non habebis quod in posterum timeas.
Tantum non sicut fumus deficiat. Nam utrumque
ibi habes positum: forte non sine causa: quia
est etiam distantia peccatorum. In ipso uno ver-
bo: utrumque posuit psalmus: Sicut deficiit fu-
mus deficiat: et sicut fluit cera a facie ignis:

R. sic pereant peccatores a facie dei. Qui sunt
qui sicut fumus deficiunt? Qui sunt nisi su-
perbi: non contentes peccata sua sed defen-
dentes? Quare fumo comparati sunt? Quia

fumus erigit se: extollit se tanquam in celum: sed
quanto fit superior: tanto facilius evanescit
et disperit. Rursus considerate quod dixi: So-
lidior est fumus igni primus: et terrę proxi-
mus. Non dum sic evanuit: nondum sic est disp-
sus in ventos. Quando autem attenuat et eua-

nescit et disperit: quando se multum extulerit.

Quia ergo superbus sic se erigit contra deum:
quomodo fumus contra celum: restat ut ita
deficiat et tanquam in ventos suę vanitatis ela-
tione dissipatus intereat quemadmodum dis-
perit fumus elatus: tumida non solida ma-
gnitudine inflat. Sic est enim fumus. Vides

magnam molem: habes quasi quod videas: et non
habes quod teneas. Talem ergo penam fra-
tres ante omnia detestamini: nec defendatis
peccata vestra. Et si adhuc facitis: nolite
defendere. Subdite vos deo: et sic tundite

pectora vestra: ut et ipsa que remanserunt non
stant. Conamini non facere: et si fieri potest
nulla facite: si autem fieri non potest ut nul-
la faciatis: maneat tamen illa pia confessio.

Erit enim respectus misericordię ipsius: ut
te conante omnia perimere et quantum adiu-
uerit perimere: de reliquis que tibi restant
in itinere in vento et in conatu comprehenso
facile ignoscat. Tantum proficere affecta: non
deficere. Si non te inuenit dies ultimus vi-
ctorem: inueniat vel pugnantem: non captum et

addictum. Est autem misericordia abundan-
tissima et larga eius benignitas: qui nos san-
guine filij sui redemit: cum propter peccata
nostra nihil essemus. Nam ipse aliquid ma-
gnum fecit: cum hominem ad imaginem et simi-

litudinem suam creauit. Sed quia nos nihil
fieri volumus peccato: et traducem morta-
litate de parentibus duximus: et massa pec-
cati: massa ire facti sumus: placuit tamen illi
per misericordiam suam redimere nos tanto pre-
cio: dedit pro nobis sanguinem unigeniti sui inno-
center nati: innocenter viventis: innocenter mor-
tuis. Qui nos tanto precio redemit: non vult pe-
rire quos emit. Non emit quos prodat: sed emit
quos viuificet. Si peccata nostra superant
nos: precium suum non contemnit. Deus pre-
cium magni dedit: nec tamen nobis tantum de ipsius
misericordia blandiamur: si non fuerimus co-
nati aduersus peccata nostra: nec si aliqua
maxime capitalia fecerimus speremus ita
futuram esse misericordiam ut ei suffragetur iniqui-
tas. Nunquid enim et eos qui nihil egerunt quem-
admodum correcti viuerent: sed in pertinacia et
duricia animi permanserunt: accusauerunt etiam
deum defendendo peccata sua ibi constituta:
prophetas: patriarchas et fideles suos bene de
se meritos: sibi seruientes: ambulantes in
castitate: modestia: humilitate: elemosinas

L.

Sci.

Sermo C.X. Feria quarta post dominicam passionis Ser. I

facientes: ignoscetes quod a quibus pressi sunt: Talis est enim via iustorum: talis est via sanctorum tenentium deum patrem: tenentium ecclesiam matrem: nec illum parentem: nec istam offendentes: sed in amore utriusque parentis viuentes: et ad hereditatem eternam perperantes: non lesa patre: non lesa matre: datur unicuique hereditas. Quia duo parentes nos genuerunt ad mortem: duo parentes nos genuerunt ad vitam. Parentes qui nos genuerunt ad mortem: adam est et eua. Parentes qui nos genuerunt ad vitam: christus est et ecclesia. Et pater meus qui me genuit ad mortem ad me mibi fuit: et mater mea eua mibi fuit. Nati sumus enim istam progeniem carnis ex munere quidem dei: quia et istud munus non est alterius sed dei: et tamen fratres quomodo nati sumus? Lerte ut moriamur. Precessores genuerunt sibi successores: Aliquid genuerunt sibi cum quibus hic semper viuamus? Sed tanquam decessuri: qui illis succederent genuerunt sibi. Deus autem pater et mater ecclesia: non ad hoc generant. Generant autem ad vitam eternam: quia et ipsi eterni sunt. Et habemus hereditatem promissam a christo vitam eternam: secundum quod uerbum caro factum est: et habitauit in nobis. Nutritus creuit: passus: mortuus et resuscitatus accepit hereditatem regni celorum. In ipso homine accepit resurrectionem et vitam eternam: In ipso homine accepit: in uerbo autem non accepit: quia incommutabiliter manet ab eterno in eternum. Quia ergo accepit resurrectionem et vitam eternam: caro illa que resurrexit et uiuificata ascendit in celum: hoc nobis promissum est. Ipsam hereditatem expectamus: vitam eternam. Adhuc enim non totum corpus accepit: quia caput in celo est: membra adhuc in terra sunt. Nec caput solum accepturum est hereditatem: et corpus relinquet. Totus christus accepturus est hereditatem. Totus secundum hominem: id est caput et corpus. Membra ergo christi sumus: speremus hereditatem: quia cum ista omnia transferunt: hoc bonum accepturum sumus quod non transibit: et hoc malum euasuri quod non transibit: eterna sunt enim utraque. Non enim aliquid non eternum promissum suis: et aliquid temporale minatur? est impijs. Quod uita: beatitudinem: regnum: hereditatem sempiternam sine fine promissum sanctis: sic ignem eternum minatur est impijs. Si quod promissum non amamus: saltem quod minatur est timeamus.

Item eodem die Homelia de eo quod scriptum est in euangelio secundum Iohannem: Ambulabat iesus in galileeam etc. que habet in expositione doctoris Ibidem.

Feria quarta post dominicam passionis: de illo uersu psalmi: Tibi derelictus est pauper etc. Sermo I

Antauimus domino et diximus: Tibi derelictus est pauper: pupillo tu eris adiutor. Queramus pauperem: queramus pupillum. Nec mirum sit quod admoneo ut queramus quos sic abundare cernimus et sentimus. Nonne pauperibus plena omnia? Nonne pupillis plena sunt omnia? Et tamen inter omnia quero pupillum. Ac prius ostendendum est charitati vestre: id quod putamus non hoc esse quod querimus. Qui enim dicunt pauperes et sunt: in quos a deo mandata elemosine sunt: de quibus fatemur scriptum: Include elemosynam in corde pauperis: et ipsa orabit pro te dominum. Abundat quidem hoc genus hominum: sed altius intelligendum est iste pauper de quo dictum est: Beati pauperes spiritus quonia ipsorum est regnum celorum. Sunt pauperes non habentes pecuniam: victum quotidianum uix inuenientes: alienis operibus misericordia sic indigentes ut etiam mendicare non erubescant: Si de his dictum est: Tibi derelictus est pauper: nos quid facimus qui hoc non sumus? Ergo nos qui christiani sumus: non sumus deo derelicti? Et que alia nobis spes est: si non sumus illi derelicti: qui nos non dereliquit? Discite ergo esse pauperes et deo relinqui o cōpauperes mei. Diues est: superbus est. Nam et in diuitijs istis que uulgo appellant diuitie: quibus est contraria uulgaris ista paupertas: in diuitijs ergo istis nihil est sic cauendum quam superbie moribus. Qui enim non habet pecuniam: non habet amplissimas facultates: non habet unde se extollat. Si ergo qui non habet unde se extollat: non laudatur pro eo quod non se extollit: qui habet laudatur si se non extollit. Quid ergo laudo humilem pauperem? Unde superbiat non habet. Quis autem ferat et inopem et superbū? Lauda diuitem humilem: lauda diuites pauperem. Tales uult apulus paulus: qui scribens ad Timotheum dicit: Precepe diuitibus huius seculi non superbe sapere. Noui quod dicam. Hoc illis precepe. Habent diuitias intrinsecus superbia persuadentes: habent

Job. 7.

Ps. 9.
Ser. C.X.

A
Ps. 9.

Ecc. 29.

Matth. 5.

Ps. 9.

B

1. Timoth. 6.

Sancti Augustini de tempore

diuitias in quibus laborent esse humiles.
Luc. 19. Da mihi Zachæi habentem magnas diuitias: principem publicanorū: confessorē peccatorum: statura breuem: animo breuiorē: ascendentem lignum: vt transeuntē videret qui p̄ illo pendeat in ligno. Da mihi dicentem: Dimidiū rerum mearū do pauperib⁹. Sed multū diues es o zachæe: multū diues es. Ecce dimidiū dabis: Dimidiū q̄re referuabis? Quia si cui aliqd̄ abstuli: quadruplū reddo. Sed ait mihi quisq; medicus: debilitate fessus: p̄nis obstus: fame languidus: respondit mihi et dixit: Mihi debet regnū celorū: ego enim similis sum illi lazaro qui iacebat vlcerosus ante diuitis domum: cuius canes lingebant vlcera: et quebat de micis quę cadebant de mensa diuitis: Ego illi similior sum inquit. Nostrum genus est: cui debet regnū celorū: non illi generi qui induunt purpura et bysso: et epulant quoti die splendide. Talis enim erat ille ante cuius domū iacebat pauper vlcerosus. Et videte exitus amboꝝ. Contigit enim mori in opem illum: et auferri ab angelis in sinum abrahe. Aduertus est diues: et sepultus est. Nam pauper forte nec sepultus. Et quid postea: Lum apud inferos diues ille in tormentis esset: leuauit oculos suos: vidit pauperem quē contempserat in abrahe gremio quiescentē. Desiderauit guttam: a quo ille micam. Et quoniam dilexit opulentia: non inuenit misericordia. Voluit subuentri fratribus suis: semper vecors: sero misericors. **N**ihil omnio qd̄ postulauit: accepit. Discernamus ergo inq; mihi pauperes et diuites. Quid me ad alia intelligenda exhortaris? Aperti sunt pauperes: aperti sunt diuites. Audi ergo me de hoc quod p̄posuisti domine pauper. Lum illum sanctū vlcerosum te esse dicis: timeo ne supbiendo non sis quod dicis: Noli contēnere diuites misericordes: diuites humiles. Et vt citius dicam qd̄ paulo ante dixi: Diuites pauperes noli contēnere o pauper. Esto et tu pauper: pauper: id est humilis. Si enim diues factus est humilis: quantomagis paup̄ debet esse humilis? Pauper non habet vnde infletur: diues habet cum quo luctet. Audi ergo me: Esto verus pauper: esto pius: esto humilis. Nam si de ipsa pannosa et vlcerosa paup̄rate gloria: quia talis fuit ille qui ante domū diuitis inops iacebat: attendis q; pauper fuit:

et aliud non attendis. Quid inquit attendo? Lege scripturas: et inuenies quod dico. Lazarus pauper fuit: in cuius sinum leuatus est diues fuit. Contigit inquit mori in opem illum: et auferri ab angelis. Quo? In sinum abrahe: id est in secretum vbi erat abraha. Noli enim carnaliter intelligere: qd̄ velut in sinum tunice abrahe leuatus sit pauper. Sinus erat: quia secretū erat. Unde dicit: Redde vicinis nostris in sinum eorū: id est in secreta eorū. Quid est: Redde in sinū eorum? Torque conscientia eorum. Lege: aut si legere nō potes: audi cū legit et vide abraham opulētissimū fuisse in terra auro: argento: familia: pecore: possessione: et tñ diues iste pauper fuit: quia humilis fuit. Humilis aut fuit: Credidit abraha deo: et deputatū ē illi ad iusticia. Iustificatus est gratia dei nō propria p̄sumptione. Fidelis erat: bene operabatur. Filium iustum est imolare: neq; cunctatus est ei offerre qd̄ acceperat a quo acceperat. Probatus est deo: constitutus est exemplū fidei. Jam deo notus erat: sed nobis monstrandus erat. Non est inflatus quasi i operib⁹ bonis suis: quia pauper erat diues iste. Et vt scias quia nō est inflatus tanq; in bonis operibus suis. Sciebat enim q; quicquid habebat: a deo habebat: et nō i semet ipso: sed in domino gloriabatur. Audi paulū apostolū: Si enim abraha ex operibus iustificatus est: habet gloria sed non ad deum. Videtis: quia cum abundant pauperes: recte querimus pauperem. In turba querim⁹ et vix inuenimus. Occurrit mihi pauper et quero pauperem. Interim tu mansi porrigere pauperi quem inuenis. Ex corde queris quem queris. Tu dicis pauper sum sicut lazarus: diues iste meus humilis nō dicit diues sum sicut abraham. Ergo tu te extollis: ille se humiliat. Quid infaris et non imitaris? Ego inquit pauper leuor in sinum abrahe: Non vides: quia diues susceptor est pauperis? Si enim superbis contra eos qui habent pecunia: negas eos ad regnū celorū pertinere: cum in eis fortasse inueniatur humilitas quę in te nō inuenit. Nō times ne tibi cū mortu⁹ fueris dicat abraha: Recede a me quia blasphemasti me? Admoneam⁹ q; diuites n̄os qd̄ ap̄s admonuit: Nō superbe sapere: neq; sp̄are i incerto diuitiarū. Admoniti sum⁹. Diuitic ille q̄s puratis plenas eē deliciarū: pleniores sūt piculoꝝ. Pauper erat: et

Ber. C.X. Feria quarta p' do. passiois Ber. I

securo dormiebat. Sic naq; ali' accedebat ad duram terram: q; ad lectum inargentatum. Attendite curas diuitum: et comparate securitati pauperu. Sed audiat diues iste vt non superbe sapiat: neq; speret in incerto diuitiarum. Etatur mudo tanq; no vtens. Sciat se viam ambulare: et in has diuitias tanq; in stabulo intrasse. Resiciat: viator e: resiciat se et transeat. Non secum tollit qb in stabulo inuenit. Alius viator erit et ipse habebit: sed non auferet. Omnes hic relicturi sunt: quod hic acq;isserunt. Nudus inquit exi de vtero matris me: nudus reuertar in terram. Audi alium pauperem: Nihil intulimus in huc mundu: sed nec auferre aliquid possumus. Tictum et tegumentu habentes his contenti simus. Nam qui volunt diuites fieri: incidunt in temptatione et desideria multa stulta et noxia: que mergunt homines in interitu et pditionem. Radix est omniu malorum auaricia: qua quidam appetentes a fide perrauerunt: et inseruerunt se doloribus multis. Qui sunt isti qui a fide perrauerunt et inseruerunt se doloribus multis?

Qui volunt diuites fieri. Adodo respondeat mihi ille pannosus. Videam' si no vult diues fieri: videam': interrogemus eu si no vult diues fieri. Respondeat: non mentiar. Audiat linguam: sed interrogo conscientiam. Dicat si non vult fieri: si autem vult: iam incidit in temptatione et desideria multa: stulta et noxia. Non enim opes: sed desideria. Unde? Quia vult diues fieri. Quid inde? Desideria multa et stulta et noxia: que mergunt homines in interitu et pditionem. Tides vbi sis? Quid mihi ostentas nullas facultates: cum ergo vincas tantas cupiditates? Ecce iam compara duos. Iste diues e: ille pauper. Sed iste diues est: iam est: non vult fieri: iste diues est: aut de parentibus: aut de donis et hereditatibus. Ponamus: faciamus. Diues est etiam de iniquitatib': iam no vult addere: imposuit modum: fixit limitem cupiditati: iam corde militat pietati. Diues inquis. Respondeo: Diues est. Iterum tu accusator respondes et dicis: De iniquitate diues est. Quid si facit amicos de mamona iniquitatis? Domin' nouerat qb dicebat. Utiq; non errabat: quando h'cipiebat: Facite vobis amicos de mamona iniquitatis: vt et ipsi recipiant vos in tabernacula eterna. Quid si hoc facit iste diues? Ia

finit cupiditatem: exercet pietatem. Tu nihil habes: sed diues vis fieri: incidet in temptatione. Sed forte inde factus es pauperissimus et egentissimus: quia nescio quid habebas paternum quod te sustentaret: et calumnia aliqua competitoris abstulit. Sen' audio: tempora accusas. Quod genus si possis facis. An non videmus: an non quotidianis exemplis plena sut omnia? Iheri gemebat quia pdebat sua: hodie pergens ad maiorem rapit aliena. Inuenimus verum pauperem: inuenimus pium: humile: non de se fidentem: pauperem virum: membrum pauperis: qui p'pote nos pauper factus est cum diues esset. Vide diuitem nostru: qui p'pter nos pauper factus est cuz diues esset. Vide illum diuitem. Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factu est nihil. Plus est aurum facere q; habere. Diues es auro: argento: pecore: familia: fundis: fructibus: tibi ista crearenon potuisti. Vide illum diuitem: Omnia p ipsum facta sunt. Vide illum pauperem: Verbu caro factum est: et habitauit in nobis. Quis digne cogitat diuitias eius? Quomodo faciat qui no fit: quomodo creet non creatus: formet non formatus: mutabilia manes: teporalia sempiternus? Quis digne cogitat diuitias eius? Paupertatem cogitemus: ne forte pauperes vel ipsam capiamus. Concipitur vtero virginali: includitur visceribus matris. O paupertas. In angusto diuersorio nascit: inuolutus in fetalibus tegumētis in p'sepio ponit. Sit cibaria iumētis paupib': deinde celi et terre dñs. Creator angeloru: omniu visibiliu et inuisibiliu effector: et conditor: fugit: vagit: nutrit: crescit: tolerat etatem: occultat maiestatem. Postea tenet: cotemnit: flagellat: illudit: co

Timoth. 6.
Job. 1.
Timoth. 6.
2. Cor. 8.
Job. 1.
Luc. 1. et. 2.
Matt. 27.
Matt. 5.
Ps. 9.

Job. 1.
2. Cor. 8.
Job. 1.
Luc. 1. et. 2.
Matt. 27.
Matt. 5.
Ps. 9.

Ser. C.XI. Feria quinta p^o do. passiōis Ser. I

psit me: pupillo tu eris adiutor.

Item eodem die Homelia de eo quod scriptum est in euangelio fm Joh. 10. Johannem: Facta sunt encenia in hierosolymis etc. que habet in expositione doctoris Ibidem.

Feria quinta post dominicā passionis: De aduersitate temporalis: Ser. C.XI. Sermo I

A Clonēs fratres charissimi aliquē ad uersitates ueniūt: quotiēs aut hostilitas aut scicitas aut mortalitas iusto dei iudicio nobis fuerint irrogata: non ei^o iniusticię s̄ nris b̄ peccatū imputare debemus. Quia sic dicit ap̄s: Nō iniqu^o est de^o q̄ infert irā. Adulter^o em̄ malis morib^o atq; clamorib^o exagitat^o ē mūd^o. Et ut hoc oēs intel ligere possint: apert^o charitati vsq; insinuo sic sunt boni et mali: quō si duo uasa sint plena: et unū habeat putredinē: et aliū aromata p̄ciosa cū vno ventilabro ventilata. Illud uas ubi fuerint aromata odorē desiderabilem: aliud autē fetorē intolerabilem reddit: Ita simul boni atq; mali indiscrete quidem turbati: sed alio dei iudicio sepati. Quotiēs aliqua tribulatio i mūdū uenerit q̄ boni sūt uelut sancta uasa gr̄as agūt deo q̄ eos castigare dignat. Illi uo q̄ sunt supbi: luxuriosi: cupidi: blasphemant et murmurāt d̄ deū dicentes: O deus qd̄ tanti mali fecim^o ut talia patiamur. Ubi sepe fit ut infelices isti amore hui^o uitę obligati: nec istā tenere possint: et illā sempiternā de qua fugiet dolor et gemitus amittāt. Et qd̄ peius est nec ista mala p̄sentia possūt euadere: s̄ ad illa q̄ ęterna mala sūt eorū crimia eos faciūt puenire. Nō insultans s̄ gemēs et dolens hęc dico. Ecce sicut i eo q̄ supbo et rebeli spū emēdare se noluerit: implet illud qd̄ scriptū est: Qui i sordib^o est sordescat adhuc. Iustus aut iustiora faciet: et sanctus sanctiora. Non em̄ spes bonorū in isto est mundo posita. Spes em̄ q̄ uidet: ait ap̄s: nō est spes: Quā et ipsa spes mūdā q̄ uidet in amaritudine uera est. Amarā em̄ potione mūdus suis dilectorib^o ppinat. Infelicitas generis hūani. Amar^o est mūdus et diligit: putas si dulcis esset q̄liter amaret? Uos alloquit ueritas dilectores mūdi: ubi est qd̄ amastis: ubi est qd̄ p̄ magno tenebatur: ubi est qd̄ dimittere nolebatur: ubi sunt

tot regiones: ubi tantę splēdidissime ciuitates. Lugēdo poti^o ista dicta sunt q̄ insultando. Ad magno affectu ista deputarent si tantū mō audirent. At cū oculos nros dira calamitas et obsidionis pcusserit: et nunc tpe mortalitatis affligat mortuorum hoīm sepellēdis corporibus: uix illi q̄ remanere uidebant occurrerent. Considerātes etiā illa mala q̄ iusto dei iudicio illata sunt: quando totę pro uincię in captiuitate ductę sūt: sustinimus matres familias abductas: pregnātes absctas et nutrices auulsas e manibus paruulis atq; in uias pietatis: nec uiuos ipsos filios retinē: nec mortuos pmiserūt sepelire. Cruciatu magn^o et dolor: timor et horror tortores cordis pariter insistebāt: maxime cum a talib^o fēminis hoc impia barbarica exigebat potentia: ut quę se sciebat multorū mācipiorū p̄cio lugeret ancillā. Sic impletū est i nob̄ illud qd̄ dictū est p̄ p̄phetā dauid: Tendi disti populū tuū sine p̄cicio: et nō fuit multitudo in cōmutatiōib^o eorū. Dura a delicat et a nobilibus mulieribus seruita sine ulla miseratione humanitatis a barbaris exacta sunt. Strepitus clamoris huius in auribus nostris urget: dum talia audimus atq; uide mus. Nūquid ferreę sunt carnes hominū: etiā si ferreus i aliquibus inueniat? Quis ista audiēs uidēsq; nō doleat? Unde cum p̄pheta dicere possumus: Quis dabit capiti meo aquam aut oculis meis fontem lachrymar: et plorabo die ac nocte infector filię p̄li mei? Nō solum mortē corporū: uerū etiā aiap. Christianis loq̄mur: multos cogitimus in ista uastatione sine sacramēto baptisimi ex ipsa uita fuisse ereptos atq; inter uasa ire relictos. Quis luctus idoneor: quis planctus celsior inueniri potest: quando sic exarsit ira omnipotentis ut repelleret etiam tabernaculū suum in quo habitauit i hominibus? Et ille etiam qui unico filio suo non pepercit: sed p̄ nobis omnib^o tradidit illū: nec p̄ciciū tanti sanguinis attenderit: nulli ecclesię: nulli clero: nullę sacratę uirginis: nulli parcere ciuitati. Nos uo fratres charissimi quibus domin^o non pro nostris meritis parcere: sed adhuc ad p̄nitentiā reseruare dignat: nō sine gr̄adi timore debem^o cōsiderare q̄ hęc omib^o nobis p̄benē exempla. Et ideo illoz mors p̄ficiat ad nra salutē: eorū tribulatio sit nra correptio. De alioz plagis

Ger. C. XII. Feria sexta p^o do. passiōis Ser. I

faciamus medicamenta vulneribus nostris. Et semper timeamus quod domin⁹ in euāgelio dixit: Putatis q^d hi galilei p^o omnibus pctōres fuerint quoniā talia passi sunt: Non dico vobis sed nisi penitentiā egeritis omnes similiter peribitis. Et ideo qui solebat esse luxuriosus sit castus: qui supbus sit humilis: qui erat inuid⁹ sit benign⁹: qui p^o fraudes vel calūnias solebat res alienas rapere: incipiat de suis largiores elemosynas dare. Nimis delicatū est q^d a nobis requirit dñs noster frēs charissimi: nō dixit nobis ieiunare plus q^m potestis: et plus q^m vires vestre sustulerunt vigilate. Nō nobis dicit: a vino vel a carnib⁹ abstinete. Nō a nobis ista requirit: sed hoc dignat⁹ iniungere q^d oēs hoies possunt cū ipsius g^o sine grādi labore cōplere. Sed q^d pessimū est: mlti sunt qui durissimū et amarissimū avaricię iugū cū durissimū labor⁹ volūt ferre: et dulce iugū christi et onus eius leue: dissimulat hūeris suis imponere: Abalūt cū multis peccatis sub sarcina graui succūbere q^m iugū christi q^d eos potest in celū eleuare suscipe. Vos vō frēs nobiscum sapient⁹ et fideliter cogitātes dirūpatis a ceruicibus vris durū et asperū avaricię iugum: et iugū christi suavissimū vris humeris imponētes: fm aplm: conuersationē vestrā leuātes in celū: vt cū christus apparuerit vita vestra tūc et vos cū ipso appareatis i gloria: q^d ipse p^oestabit in rē.

Item eodem die: Homelia de eo quod scriptum est in euangelio fm Lucā: Rogabat iesum quidā pharisęus rē. que habet in libro Quinquaginta homeliarū. xxiiij.

Feria sexta post dominicā passionis: De studio sapiētię et meditatione legis dei: Sermo I

Portet frēs charissimi vt mūdo corde et casto corpore sapiētiā diuinā discere diligatis: et intelligere appetatis: q^d ipsa cognitio dei se fideliter q^orentibus et instanter meditātib⁹ tribuit. Cognitiō autē dei nihil meli⁹ est: q^d nihil beatius est: et ipsa vera beatitudo est. Unde et saluator ad patrē ait: Hęc est autē vita eterna: vt cognoscāt te vnū verū deū: et quē misisti iesū xpm. Hui⁹ q^d sapiētię noticia q^oliter adipiscat⁹ audite. Primo oim q^orendū est hominī

q^d sit vera sciētia: veraq^{ue} sapiētia: q^d sapiētia huius sculi stulticia est apud deū. Sciētia vera est a diaboli seruitio q^d sunt peccata recedere: et sapiētia perfecta est deū colere scdm mandatorū illius veritatē: q^d in his duobus vita beata acquirif: sicut psalmista ait: Diuerte a maloz fac bonū. Hęc etiā sufficit cuiq^{ue} mala nō facere nisi etiā bona faciat: nec bona facere nisi etiā mala omittat. Omnis ergo qui sic sapiens est: proculdubio beatus erit in eternū. Beata siquidē vita ē: cognitio diuinitatis. Cognitio diuinitatis: virtus boni operis est: virtus boni operis: fructus est eternę beatitudinis. Adhuc ergo bonū habemus solatiū diuinarū lectionem scripturarū: q^d sacrarū lectio scripturarū diuine est p^ocognitio non parua beatitudinis. In his em̄ quasi in quodā speculo homo seipsum considerare potest qualis sit: vel quod tendat. Lectio assidua purificat omnia: timorem incurrit gehennę: ad gaudia superna cor instigat legētis. Qui vult cum deo semper esse: frequēter debet orare et legere. Nam cū oramus: ipsi cum deo loquimur: cū vō legimus: deus nobiscum loquit⁹. Seminiū confert donū lectio sanctarū scripturarū: siue q^d intellectū mentis erudit: seu q^d a mundi vanitatibus abstractū hominē ad amorem dei p^oducit. Labor honestus est lectionis: et multū ad emundationē animi proficit. Sicut em̄ ex carnalib⁹ escis alitur caro: ita ex diuinis eloquijs interior homo nutrit⁹ et pascit⁹: sicut psalmista ait: Dulcia faucibus meis eloquia tua dñe: sup mel et fauum ori meo. Sed ille beatissim⁹ est qui diuinas scripturas vertit in opera. Omnes plane scripturę sanctę ad nostrā salutē scripturę sunt: vt p^oficiamus i eis i veritatē agnitioē. Sepi⁹ cecus offendit q^d vidēs: sic ignorās legē dei sepi⁹ ignorant⁹ peccat q^d ille q^d scit. Sic cęc⁹ sine ductore: sic hō sine doctore viā rectā vix gradif. Et ideo frēs charissimi quicūq^{ue} ex vob lectioēs sacras legere et intelligē possint: i his studiū impēdāt: vt eaz frequēter meditatioē vtant⁹. Qui vō sensum locutiōis sacre ex lectioē nō possint p^ocipere: astenti⁹ audiāt interpretantē: vt recipiāt saltē inde edificatiōz. Qu vō magisterio celesti instructi quid faciendū: q^d vitandū sit dilectissimi accipiat⁹: nō sit mora in faciēdo: q^d int⁹ sapiatis intelligēdo: q^d vt beatus paulus ap^ol⁹us ait: Nō auditores legis iusti sūt apud deū: sed factores legis.

Luc. 15.

Mat. 11.

Ps. 3.

Col. 3.

Luc. 7.

C. XII.

305.17

1. Cor. 5.

Ps. 35.

B

Ps. 118.

L

Ro. 2.

Ser. CXIII Sabbato p^o dñicā passiōis Ser. I

Luci. 12. Et ipsa veritas ait: Seruus qui scit volūta-
tem domini sui et non facit: vapulabit mul-
tis. Item alibi scriptū est: Scienti bonum et
non facienti: peccatū est illi. Itaq; omni dili-
gentia studete vt cognoscatis voluntatem
dei. Postq; aut cognoueritis voluntatē ei⁹:
summo nisu cōtendite: vt hanc faciatis im-
plētes mandata illius: et instanter deposcite
vt in hoc pseuerantes pueniatis ad pmissa
illius. Ad qđ nos adiuuare dignet ipse qui
p suam bonitatem nos vocauerat: et p suam
gratiā liberauerat: quiq; bene certantibus
cēlestia regna pmisserat iesus christus domi-
nus noster: qui viuūt et regnat cum deo pa-
tre et spūs sancto: p oīa sēcula sēculorū: Amē.

Item eodem die Homelia de eo
quod scriptum est in euangelio fm
Iohanne: Collegerunt pontifices
et pharisei consiliū aduersus iesum
et que habet in expositione docto-
ris Ibidem.

Sabbato post dominicā passio-
nis: Devita mortali et immortalī:
Ser. CXIII. Sermo I

A
D
Wattb. 19. Ixit dñs cuidā adolescenti: Si vis
venire ad vitam serua mādata. Nō
dixit: Si vis venire ad vitā eternā: s
si vis venire ad vitam: eam definiens vitā
que fuerit eterna vita. Huius ergo vitę amo-
rem nos pmitus cōmendem⁹. Etenim amat
et qualiscunq; vita ista: et ipsam qualēcunq;
erūnosam: miserā finire homines timent et
pauescunt. Hinc videndum est: hinc cōside-
randum est quēadmodum amanda sit eter-
na vita: quando sic amat misera ista: et quāq;
finienda vita: considerate fratres quātum
amāda sit vita vbi nunq; finies vitā. Amas
ergo istam vitam: vbi tantū laboras: curris:
fatagis: anhelas: et vix enumerant que ne-
cessaria sunt in misera vita: seminare: arare:
nouellare: nauigare: molere: coquere: tere-
re: et post hęc omnia finire habes vitā. Ecce q̄
pateris in misera ista quā diligis vitā: et pu-
tas te semp victurū et nunq; moriturū. Tem-
pla saxeā: marmorea: ferro plūboq; consoli-
data tamen cadunt: et homo se nunq; putat
moriturū? Discite ergo fratres querere eter-
nam vitā: vbi ista nō tolerabitis: sed in eter-
num cū deo regnabitis. Qui em vult vitā:

sicut dicit propheta: diligat videre dies bo-
nos. Nam in dieb⁹ malis mors potius op-
tatur q̄ vita. Nonne audiimus et vidimus
homines in aliquib⁹ tribulationib⁹ et angu-
stijs: cōsolationibus et egritudinibus dum
sunt cōstituti et vidēt se laborare: nihil aliud
dicere: Deus mitte mihi mortē: accelera di-
es meos? Et quādo venit egritudo: currit:
adducunt medici: solidi et munera pmittun-
tur. Dicit tibi ipsa mors: Ecce assum quam
pauloante a domino petebas: Quid mihi
modo fugere vis? Inueni te falsatorē et mi-
serę vitę amatorē. De his aut diebus quos
agimus apostolus ait: Redimētes tempus
quoniā dies mali sunt. Non ergo sunt mali
dies quos agimus in corruptela huius car-
nis i tanta vel s̄ tanta sarcina corruptibilis
corporis: inter tantas temptatiōes: int tan-
tas difficultates: vbi falsa voluntas: nulla
securitas gaudij: timor torquēs: cupiditas
auida: tristitia arida? Ecce q̄ malos dies et
nemo vult finire ipsos dies malos: multūq;
hinc rogant homines deum vt diu viuant.
Quid est autē diu viuere: nisi diu torquerē
Quid est aliud diu viuere q̄ malos dies ma-
lis diebus addere? Et cu; crescunt pueri: q̄si
accedunt illis dies: et nesciunt q; minuunt:
et ipsa est falsa cōputatio. Crescentibus em
decedunt dies potius q̄ accedunt. Consti-
tuit alicui homini nato: verbi gratia: octo-
ginta annos: quicquid viuūt de summa mi-
nuit: et inepti hoies gratulant plurimis na-
talijs: tam suis q̄ filiorū suorum. O virum
prudētē: si tibi vinum minuat in cupa tri-
stis: dies perdis et gaudes? Adali ergo sūt
dies: et eo peiores: q; diligunt. Sic blandit
hic mundus vt nemo velit finire erūnosam
vitam. Tera em vita vel beata hęc: cum re-
surgimus et cum christo regnabimus. Nam
et impij resurrecturi sunt: sed in ignem ituri.
Vita itaq; non est nisi beata. Et beata vita
esse nō potest nisi eterna: vbi sūt dies boni:
nec multi: sed vnus. Ex cōsuetudine huius
vitę appellati sunt dies. Dies ille nescit ortū:
nescit occasum. Illi diei non succedit crasti-
nus: quia eum non pcedit besternus. Hunc
diem vel hos dies et hanc vitam et verā vitā
in pmissis habemus. Alicuius ergo operis
merces est. Si enim mercedem amamus: in
opere non deficiamus et in eternū cum christo
regnabimus.

Ser. C. XIII. Dñica in ramis Palmarū Ser. I

Item eodem die Homelia de eo quod scriptum est in euangelio sm Johanne: Subleuatis iesus oculis in celū dixit: Pater veni hora etc. que habet in expositioe doctoris Ibidem.

Dominica in Ramis palmarū de C. XIII passione domini: Sermo I

A Dmonet vos fratres charissimi ad solennitatē dominicę passionis: ipse in quo eam nec muta elementa tauerunt. Celebret eam lux fidei linguis hominū quā cōclamauerunt etiā silentia tenebrarū. Hodie dñs noster i statera crucis precii nostre salutis appendit: et vna morte vniuersum mundū sicut omniū cōditor: ita omniū reparator: absoluit. Indubitanter enim credamus q̄ totum mundum redemit: qui plus dedit q̄ totus mūdus valeret. Adertum enim redemptę mercedis dignitas insignis p̄c̄ij supgressa est. Inter redemptū et redimentē dispensatio fuit: compensatio non fuit. Qui ergo non habebat peccata: ppria: digne deleuit aliena. Solus hic pia victima p̄ omnibus cecidit: vt omnes leuaret. Et q̄ debitū solus non habuit: recte sc̄nus misericordię pro debitoribus erogauit. Perpende inter hęc qui talē pro nobis dedit pecuniaz: qualem a nobis sit exacturus vsurā. In hac itaq; die fides p̄phetice annūciationis impleta est: ita dicētis: Corpus meū dedi percutientibus et genas meas vellētibus: faciem meā nō auerti a sc̄ditate sputorū. Suscepit mala nostra: vt tribueret bona sua. Hinc intelligamus quātū hominē diligere dignat̄ sit ante culpam: quē sic diligit post ruinam. Agnosce homo quātum valeas: et quātum debeas: et dum tantā redemptiōis tue p̄spicis dignitatē: ipse tibi indicito peccandi pudorem. Ecce pro impio pietas flagellat: pro stulto sapientia illudit: pro mēdace veritas necat. Damnat iusticia p̄ iniquo: misericordia afficitur p̄ crudeli. Pro misero repletur sinceritas aceto: inebriat felle dulcedo. Ad dicit̄ innocētia p̄ reo: moriū vita p̄ mortuo. Expauit scelus hominū natura rerū: et quez creatura rebellis non agnoscit: eum mundi dominū tremens terra testat̄: et cęli regē sol fugiens cōfiteat̄. Lblamy de coccinea induit: quia sanguine martyū suorū ecclesię corp̄

ornat. Corona spinea capiti eius imponit: quia punctio peccatorū nostrorū quorū remissione redemptoris gloria struitur: aridis tribulis comparat. Studeam⁹ nunc e diuerso: vt membrorū vita capitis sit corona. Ad dō scire se i cruce positus dicit: fidem incredule gentis concupiscat. Sed ecōtra acetum malicie porrigunt: quia vinū sapientię qd̄ a deo acceperāt peccando corruerāt. Celum templi scindit: q̄a synagoga honore nudat. Obseruatio antiqua dissoluit: ecclesię vnitatis p̄monstrat. Ad monumenta aperiunt: q̄a mortis iura iure superant. Latata sede tartarea a domino rerū pfunde noctris claustra referant: et quē homines nō recipiunt: inferi deū esse cognoscūt. Et autē triginta argenteos iudas venditor: p̄phan⁹ refudit: indicabat nihil sibi christi precii pfuturū: sed salutis beneficiū scelere suo alijs conferendum. Videamus quid hoc refuso precio emptū esse eloquia diuina testant̄. Emerunt inquit ex eo agrū siguli in sepulturā pegrinorū. Sigulus christus est: ager christi ecclesia: acquisitio peregrinorū populus gentiū. Superest charissimi vt agri hui⁹ quotidiani atq; perpetui studeamus esse cultores: seminemus i eo frugem bonę cōscientię: vt cum tempus messis: id est cōsummationis et dies reddendę rationis aduenerit: cum securitate et exultatione bonorū operū manipulos repositemus: et post cōtritionem ieiuniorū presentis quadragesime laudabilū actuum candore vestiti et indumēto castitatis ornatī: ad festa futura pcedam⁹: et pascha illud eternū p̄iorū inferi concilijs celebremus: p̄stante domino nostro iesu christo qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat i secula seculorū: Amē.

In eadem dominica: De traditione symboli: Sermo II Ser. C. XV.

A Symbolū qd̄ vobis tradituri sumus fratres charissimi cōprehensio est fidei n̄sę atq; p̄fectio. Simplex: breue: plenū: vt simplicitas consulat audientū rusticitati: breuitas memorię: plenitudo doctrinę. Ad enim gręce symbolū dicit̄: latine collatio noiā. Collatio itaq; deo: q̄ collata in vnum totius catholice legis fides symboli colligit breuitate. Lut⁹ textū vobis modo deo annuente dicem⁹. Petrus dixit: Credo in deū patrē omnipotentē. Iohānes dixit:

P

Ser. C.XV. Dñica in Ramis palmarū Ser. II

Creatorem celi et terre. Iacobus dixit: Credo et in Iesum Christum filium eius unicum dominum nostrum. Andreas dixit: Qui conceptus est de Spiritu sancto: natus ex Maria Virgine. Philippus ait: Passus sub Pontio Pilato: crucifixus: mortuus et sepultus. Thomas ait: Descendit ad inferna: tertia die resurrexit a mortuis. Bartholomaeus dixit: Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Mattheus dixit: Inde venturus iudicare vivos et mortuos. Iacobus alphaei: Credo et in Spiritum sanctum sanctam ecclesiam catholicam. Simon zelotes: Sanctorum communione: remissionem peccatorum. Judas iacobi: Ramis resurrectionem. Mattheus complet: Vitam eternam amen.

B Audite ergo fratres charissimi redemptoris nostri voce per prophetam dicentem: Venite filii audite me: timorem domini docebo vos. Filios vocat: quos in gremio ecclesie collocat. Nec enim potest mater vocari: nisi filios procreaverit. Ergo charissimi ad penne premitum vos invitari cognoscite: qui fideliter cum dei adiutorio laucarum aque vitalis accepistis vel qui experitis: ut cum ad sacrum fontem vel veram penitentiam perveneritis: per Spiritum sanctum salutaris et celestis vos vnda perfundat. Ideoque charissimi huius mysterii sacramentum sicut fide conceptimus et corde credimus: perfectis vocibus declaremus. Credo in deum patrem omnipotentem: et reliqua sicut supra.

Ergo dilectissimi hec verba non humana sed domini sunt celestia sacramenta: que in vestris cordibus ipsius misericordia persistente resideant: ut gratia domini incorrupta et immaculata usque ad finem percipiat. Repetimus adhuc charissimi symbolum: ut cum mysterio conveniat trinitatis. Credo in deum. Credendum nobis est fratres charissimi in deum patrem: ita et in Iesum Christum filium eius. Pater sine filio credi non potest: quia licet distincta sit in eis personarum proprietas: tamen una est et indiscreta maiestas. Sicut totum ergo potuit semper pater: ita totum potest semper filius. Qui conceptus est de Spiritu sancto: natus ex Maria virgine. Sacramentum hic suscepti corporis demonstrat: ut quem ante secula pater genuit: in fine istius seculi Maria virgo Spiritu sancto inspirante concepit. Et ideo de ipsa domini matre angelus Gabriel dicit: Spiritus sanctus superveniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ad excipiendum enim dominice ma-

iestatis adventum: necesse fuit ut humane infirmitati divinum adesset auxilium. Sancta enim Maria ut virgo peperit: ita virgo concepit. Qualiter hec aut quomodo salva virginali integritate perfecta sit: credere magis quam enarrare possumus. Fidei in his plurimum licet: sermoni parum. Passus ergo sub Pontio Pilato: crucifixus: mortuus et sepultus. Descendit ad inferna: tertia die resurrexit a mortuis. Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris. Sedere ad dexteram patris dicitur: non ut dicat maior: sed ut ostendat equalis. Hec omnia testimonia sunt dominice passionis: ut dominum Iesum Christum sicut vere passum et vere mortuum: sic vere resurrexisse et triumphasse credamus. In quo nobis Christus dominus reliquit exemplum: ut sicut eum non dubitamus natum et mortuum et resurrexisse et vivere: ita nos quoque sicut natos et mortuos esse novimus: sic post mortem resurrecturos et in eternum esse victuros noscimus. Sequitur: Inde venturum iudicare vivos et mortuos. Credo et in Spiritum sanctum: Utique ut equalis credulitas dei patris et filii et Spiritus sancti equaliter ostenderet potestatem. Credo sanctam ecclesiam catholicam. Bene symboli ecclesiam catholicam nominavit et sanctam: quia multe ecclesie hereticorum sunt: sed que non est catholica nec sancta dici potest. Sequitur: Sanctorum communione. Credentes ergo sanctam ecclesiam catholicam sanctorum habentes communione: quia ubi est fides sancta: ibi est et sancta communio: credere vos quoque in corpore resurrectionem et remissionem peccatorum oportet. Omne sacramentum baptismi in hoc constat: ut resurrectionem corporum et remissionem peccatorum nobis a deo prestanda credamus. Superest ut cuius audistis passionem: audistis ascensionem: audistis iudicium: quotidie expectetis adventum.

In eadem dominica: Ad competentes: Sermo III

Odie fratres charissimi specialiter ad competentes humilitatis nostre sermo dirigetur. Et quibus omnibus etiam fidelibus baptismatis admonitio nostra conveniat: et unusquisque qui de anime sue salute sollicitudinem gerit unde proficere possit: credimus quod in ista humili suggestione nostra reperiat: peculiariter tamen eos qui nunc baptismi sacramenta desiderant volumus admonere.

Ser. C. XVI. Dñica in Ramis palmarū Ser. III

Primum ergo competentes isti: quare hoc nomine vocent agnoscant. Competentes dicunt simul petentes: quomodo sedentes nihil est aliud nisi simul sedentes: et colloquentes nihil aliud est: nisi simul loquentes: concurrentes sine dubio non intelligunt: nisi simul currentes: ita et competentes non possunt aliud intelligi nisi simul petentes. Ecce iam quare hoc nomen competentes habeant: didicerunt. Nunc vero isti qui simul petunt: debent scire quid petunt. Quid ergo petunt quod baptismi sacramenta desiderant? Quid utique nisi ut qui erant vasa diaboli mereantur effici vasa christi: Totum in nobis spiritualiter implet ministerijs angelorum. Ideo rogo vos et commoneo omnes competentes: et contestor: simul et annuncio: ut cum dei adiutorio in istis diebus usque ad pascha: diligenter perscrutemini conscientias vestras: ne forte sit vel vnus homo contra quem odium in corde teneatis. Si enim ille qui baptizandus est: iracundiam vel odium in corde referuat: nescio si i eo gratia diuina proficiat. Dicitur enim: Dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et si hoc in eo futurum est quod ipse orat: quid superest nisi quod ipse dimiserit: sic ei iusticia diuina dimittat? Secundum illud quod dominus ipse dixit: Date et dabit vobis: Dimittite: et dimittetur vobis. Ac sic qui non dimiserit: ipse contra se ianuam diuine misericordie claudit: dicendo: Dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus. Primum ergo hoc specialiter competentes attendant: ne vllum hominem odio habeant. Secundo interrogent conscientias suas: et si alicui ut euenire solet fecerunt iniuriam: cito veniam petant. Tertio si aut per furtum aut per falsum testimonium aut per aliquam calliditatem aut per sceleratas dolosas vel mensuras duplices cuiusque aliquid abstulerunt: si secundum exemplum Zachari non possunt in quadruplum: vel simple restituunt. Nam nescio qua fronte gratiam diuine misericordie se credit posse accipere: qui res alienas quas male abstulit dissimulat reformare. Sed forte hoc etiam oportet competentibus obseruare: ut si agnoscunt se persuadente diabolo furtum: homicidium: aut adulterium commisisse: aut si aliqua mulier competens pollutiones diabolicas aliquando ad abortum accepit: et filios suos adhuc in utero positos aut etiam natos occidit: quia satis graue pec-

catum est: per omnes his cum gemitu et compunctione dei misericordiam querant: et ad baptismi sacramenta per penitentiam mundati perueniant. Et hoc ante omnia quicumque se has culpas habere vident: obseruent ut castitatem et ante baptismum custodiant: et post baptismum non paruo tempore se a voluptate custodiant. Venenum inuidie fugiant: ne imitatores diaboli esse videantur: de quo scriptum est: Inuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarum: imitantur autem eum qui sunt ex parte illius. Superbia etiam per quam ipse diabolus cecidit vitare contendant: quia christus quem sequi desiderant: mitis fuit et humilis corde. Et satis timendum est illud quod scriptum est: Deus superbis resistit: humilibus autem dat gratiam. Mendacium etiam de ore suo non proferat: propter illud quod scriptum est: Perdes omnes qui loquuntur mendacium. Et iterum: Os quod mentis: occidit animam. Nec solum a iuramento sed etiam a iuramento abstineant: quia non mentis qui dixit: Vir multum iurans implebitur iniquitate: et non discedet de domo illius plaga. Vinum vero et istis diebus parum accipiant: et cum dies pasche venerint: cum grandi se cautela a crapula vel ebrietate custodiant: ne forte quod per sacramentum baptismi mundatum vel illuminatum fuit: si crapula surreperit per intemperantiam obscuret. Et ideo etiam si aliquis eos per inimicam anicitiam ad bibendum cogere voluerit: omnino refugiatur et nunquam penitus acquiescant: sed quod decet et expedit christianis in cibo vel in potu percipiant. Et quia omnes competentes vterus matris ecclesie christo inspirate concepit: nihil iniustum aut inhonestum exerceant: ne forte male agendo viscera materna concutiant: et ante legitimum partum velut abortum eos mater sancta percipiat: sed magis omnes competentes benigni sint: humiles: mansueti: sobrii: ut ad salutaris baptismi sacramentum ordine legitimo conuenientes: de bedis conuertantur ad agnos: de sinistra transferantur ad dexteram: cum illis qui ad dexteram erunt: illam desiderabilem vocem feliciter audiant: Venite benedicti patris mei: percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Si enim consuetudinem suam charitas vestra diligenter attendat: agnoscere potestis admonitionem nostram: licet ad competentes dicta sit: posse tamen omnibus baptizatis fidelibus conuenire.

Ber. C. XVII. Feria scda p^o do. palmarū Ber. I

Et ideo nos qui iam ante multa tempora in christo renati sumus: istis qui baptizandi sunt exemplū sancte cōuersationis in omnibus p̄beamus: vt si nos imitari voluerint: non p̄ laram et spaciosam viam trabant ad mortē: sed per artam et angustā puenire mereantur ad vitam. Et ideo non solum exemplis sed etiā verbis eos ad omne opus bonum admonere debetis: p̄cipue tamē qui filios aut filias excipe religioso amore desiderant: et anteq̄ baptizent et posteaq̄ baptizati fuerint de castitate: de humilitate: de sobrietate vel pace eos admonere vel docere nō desinant: et agnoscant se fideiussores esse ipsorū. Pro ipsis enim respōdent: q̄ abrenūcient diaboli pompis et operibus eius. Et ideo tam illi qui excipiunt q̄ qui excipiunt: id est tā patres q̄ filij pactū qd cū christo in baptismi sacramento conscribunt custodire contendunt: nec vnq̄ aliqd de diaboli pompis vel mundi istius luxuriosis oblectationibus cōcupiscant: vt deo adiuuante et illi qui filios suscipiūt si caste aut iuste vixerint: et illi qui excipiuntur si eos imitari voluerint sicut credimus pariter ad p̄mia eterna pueniant: p̄stante domino nostro iesu christo qui cum patre et spiritu sancto viuūt et regnat in secula seculorū: Amen.

Item in eadem dominica de eodem alius sermo: qui habet in libro Quinquaginta Homeliarū. xlix.

P̄s. 21. Item in eadem dominica alius sermo de primo versu psalmi vicesimi primi: Deus deus meus respice in me: qui sumit ex expositione doctoris Ibidem.

De eodem etiā psalmo tractat in libro de gratia no. testa. ad honozatum. ca. ij. et sequētibus.

Sermo Feria secūda post dominicā Palmarū: De passione domini et Juda traditore: Sermo I

Auscipit dominus tristitiā nostram vt nobis largiret leticiam suam. Et vestigijs nostris descendit vsq̄ ad mortis erumnā: vt nos suis vestigijs reuocaret ad vitam. Percutiā inquit pastorem et

dispergent oues gregis. Tristis erat: quia nos paruulos relinq̄bat. Anima tristis erat nō pro sua passione: sed p̄ nostra dispersio. Proditore osculo libenter suscepit: non quia deus dei filius mortē timebat: sed quia nec malos p̄ se perire volebat. Juda osculo filij hominis tradidit: Fungebatur disciplina virtutis: et discipulus factus es cōsiliij iniquitatis. Officio sanguinem fundis: pro pignore amoris vulnus insigis: pacis argumento mortem imittis: seruus dominū tradis: discipulus magistrū prodis. Utiliora sunt vulnera amici q̄ voluntaria oscula inimici. Signo dato: ab his qui cum fustibus venerant detinet. Inijcit manus turba: nectunt vincula: detinet iusticia et tradit ab iniusticia. Percussit ergo petrus aurem pueri principis. Quare petrus? Quia ipse accepit regni celorum clauēs: et soluendi ligandiq̄ ipse adeptus est potestate. Abscisa est pueri auricula male audientis: aure interiore christi male intelligentis: qui passus non est se prophetam estimari: sed dei filium docuit fidei cōfessione signari. Limus suum agnoscat cooperatorē: et caro suam sequit̄ operatricem. Subere potuit: operari maluit q̄ limo terre corpus membra formauit: qui hostes suos nō passus est vulnerari. Illi iusto mortē inferebant: p̄secutorū vulnera iste sanabat. Petr^o sequebat a longe. Neq̄ enim negare potuisset: si xpo dño adhesisset. Ter me inq̄ negabis. In domo p̄ncipis sacerdotū ignis ardebat: vbi petrus occultus sedebat. Frigus erat vbi christus nō erat. Petrus ab ancilla p̄ditus negat. Adhuc petrus dominū negasse q̄ iudā dominū vendidisse. Interrogatus petrus: Et tu inquit ex illis es qui cū galileo erant. Non em̄ erat quis i principio erat: hominē negauit: hominū consortiū refutauit. Non em̄ hominis erat apostol^o: qui fuerat christi discipulus. Ergo fleuit amare: maluit ipse suū accusare peccatū: vt iusticia refatendo q̄ grauaret negando. Lachrymas lego: satisfactionē nō lego. Petrus negauit in nocte: sed confitetur in die. Habebat lachrymas petrus quas pio fundebat affectu: non habebat p̄ditore fletus quibus culpam ablueret: vt dum reus suo iudicio damnatus: spontaneū facinus expietur. Peccaui inquit: q̄ tradiderim sanguinem iustum. Et iudex: Quid ad nos? Tu videris. Pertinacibus studijs funestā sibi vendicat sanguinis

Ber. C. XVIII. Feria scda p' do. palmarū Ber. II

auctionem: cum refunderet venditor sacrilegij quantitatē. Preciū sanguinis a iudeo rī gazophylacio separaf: et ager figuli chriſti pecunia comparaf: locus humanis peregrinorū reliquijs pphetie testimoniū adimplet: et surgentis ecclesie mysterium reuelatur. Ergo precio sanguinis emif mūdus: Venit enim vt saluet mundus. Non enim cognouit mundus eum qui fuerat in mūdo

D mundus. Accusaf: et tacet. Bene tacet qui defensione non eget. Ambient defendi: qui timent vinci. Non vt reus excusat se tacendo: sed despiciat falsidicos refellendo. **A**banus quidem pilatus lauit: sed facta pbauit. **T**or verberaf in nocte: admonet virum in die. Veritas fatigaf: et a seruo domin' iudicatur. Coronam de spinis annexā compungentes caput eius coronant: et illudentes adorant. Et rex salutaf: vt victor coronaf: et quasi deus et dominus adoratur. Pulchre crucem ascendit: iudicio victor assistit. Talis ergo ascendit qui seculū vincere parat. Posuerunt titulum scriptum: hic est iesus rex iudeorū. Vermis in cruce: scarabeus in cruce. Bonus vermis qui hēsit ligno: bon' scarabeus qui clamauit eligno. Quid clamauit: He statuas illis hoc peccatū. Illis vtique petebat veniam a quib' accipiebat iniuriā.

Hodie inquit mecū eris in paradiso. Hec mirum si conuerso culpam ignoscebat: qui insultantibus veniam relaxabat. Potauerūt eum aceto. Bene ad cōsummanda omnia corruptio sinceritatis haurif. Itaque acerbibitur: vinum cum felle non bibif. Sinceritati nō debuit amaritudo misceri: quia p nobis dominū sine peccato decuit crucifigi. Pater inquit: in manus tuas cōmendo spiritū meū. Bene tradidit qui nō amisit. Spiritus patri cōmendaf vt peccatorū vincula **R**esoluant. Sol occidit sacrilegis vt spectaculum obumbraret funestis. Sindunt petre et iudeorū corda durant. Elementa fugiunt: terra concutif. Iudeus arguit: miles custodit: monumēta reserant: et iudeorum p̄sidia denudaf. Discipuli vigilat: et stertibus oculos mēstos somnus inuidus captat. Iudēi qd curiosi estis: vbi caro crucifixa remansit: **I**n flammis cuz tribus pueris apparuit: qui postea paruulus dignatus est nasci. Stabant tamē mulieres hęc videntes: stabat et mater dñi suo filio testimoniū perhibente. **J**oseph et Nicodemus christū sepeliūt: vnus iustus:

alter in quo dolus non erat. Nam si apostoli sepelirent: dicerent non sepultū: quē iudēi nūciauerant raptum. Nicodemus nocte venit ppter metum iudeorū. Simplicitas enim querif: non ambitio desideraf. Quomodo iustus latebras periculi timeret: qui corpus non timuit sepelire? Ideo occulte postulauit vt corpus celaret: non vt periculū p̄caueret. Abulieres de longe stabant que diligenter locum seruabant. Sexus innutat: deuotio calet. Et cum discipuli fatigarentur: sole tamē ab angelo ne timeant admonent. **N**oli me inquit tangere: nondum enim ascendi ad patrem meū. Nondū tibi ascendi que uiuentem cum mortuis queris. Quare p̄mū mulieri? Per mulierē mors antea est nunciata: per mulierem vita hominibus reparaf. Abulier quid ploras? Abulier christū videbat: sed hortulanum putabat. Deus est qui adoratur: homo est qui tenebat. Nō renuit tangi a fēmina: qz non omnes possunt christum tangere resurgentē quem tetigerant in corpore cōmemorantem.

Matth. 27.

Job. 20.

In eadem feria de passione domini et Susanna: Sermo II C. XVIII.

Sermo II C. XVIII.

Disitā mirum videt nobis fratres **A** cur dominus apud p̄sidentem pilatum a principibus sacerdotū accusaf: nec aliquem iam eorum responsione cōuincat: cum vtique ingratā accusationē nō nisi repellere solet subsecuta defensio. Adirum in quā sit fratres qd arguat saluator et taceat. Taciturnitas enim negat qd obijatur: cum non vult respondere qd queritur. Accusationem suam dominus tacendo non firmat: sed despiciat non repellendo. Bene enim tacet: qui defensionem nō desperat. Ambient defendi qui metuit superari. Festinet loqui: qui timet vinci. Christus autē cū cōdemnat eruperat: cum iudicat vinct: sicut ait propheta: **E**t iustificeris in sermonibus tuis et vincas cū iudicaris. Quid ergo opus erat ei loqui ante iudicium: cui ipsum iudiciū erat plena victoria? **E**licit ergo cum iudicatur christus: quia sic innocens approbat. Unde ait pilatus: **I**nnocens ego sum a sanguine hui' iusti. **A**belior est igitur causa que non defendit et probatur: plenior iusticia que non verbis astruitur: sed veritate fulcif. Taceat lingua necesse ē: vbi ipsa veritas sibi adest. Taceat

A Matth. 27.

ps. 50.

B Matth. 27.

Sancti Augustini de tempore

lingua in bono negotio: que et in malis cau-
sis obtinere consuevit. Nolo sic defendi iusti-
ciam: sicut solet iniquitas excusari. Ad vinci-
cit christus: non rationis est sed virtutis. Sci-
uit enim saluator: qui est sapientia quomodo
tacendo vinceret: quomodo non responde-
do superaret: atque ideo causam suam maluit
comprobare quam dicere. Ad vincendum for-
tasse metus eum cogeret ne salutem perderet
nisi quod ipsa erat tota causa victoriae. Suam
enim salutem prodidit ut salutem omnium lu-
craretur. In se vinci maluit ut victor esset in
cunctis. Sed quid de deo christo loquar? Su-

Daniel. 13. fanna mulier inimicos suos tacuit et vicit.
Non enim apud danielē in sermone tuitio ē
sed in sancta femina tacente lingua pro ea
castitas loquitur. Castitas enim susannę affuit
in iudicio: que eus defuit in paradiso. Ibi
enim pudori eius consuluit: hic saluti. Ibi
ne macularetur pudicitia: hic ne innocentia
damnaretur. Castitas enim susannę et phary-
saeos impudicos conuicit in paradiso: et in iu-
dicio falsos accusatores obtinuit: bisque vi-
ctrix reos facit testimonij: quos reos facit
adulterij: atque tandem iudicem meret casti-
tas danielē puerū iuniorē: necdum pu-
bescentis etatis. Adultū igitur de deo pudici-
tiam consequitur: cum iudicem virginē pme-
retur. Secura enim est de victoria castitas:
cui est iudicatura virginitas. Pudicitie autē
causas: nisi vir pudicus audire non debuit.

Tale enim arbitriū meret castimonia: apud
quem non periclitet verecundia. Cognito
igitur daniel susannę negotio: cum eam fal-
sis accusationibus vellet plebs imperita dam-
nare: ait idem: Abundus ego sum a sanguine
huius. Quo dicto: peccantis populi reuoca-
uit errorem. Hac ergo voce circa susannam
daniel vtitur: qua circa dominū vsus est pila-
tus. Ait enim pilatus: Abundus ego sum a
sanguine huius iusti. Eadem igitur sententia
absoluit pudicitiam: qua est et absoluta iusti-
cia. Sed daniel melius quam pilatus. Ille enim
pudicum sanguinē nec cōdemnat et liberat:
hic autem iusti sanguinem consistet et tradit.
Quid enim profuit testimonij phibuisse inno-
centie: et velut reum addixisse nequicie: nisi
quod grauius peccatū est vnū eundemque et pnu-
ciare iustū et tradere criminosis? Ipse enim
iniquitatis sue testis est: qui ore absoluit et
corde cōdemnat. Laucrit licet manus pila-
tus: tamē sua facta non diluit. Quis abster-

Daniel. 13. nare: ait idem: Abundus ego sum a sanguine
huius. Quo dicto: peccantis populi reuoca-
uit errorem. Hac ergo voce circa susannam
daniel vtitur: qua circa dominū vsus est pila-
tus. Ait enim pilatus: Abundus ego sum a
sanguine huius iusti. Eadem igitur sententia
absoluit pudicitiam: qua est et absoluta iusti-
cia. Sed daniel melius quam pilatus. Ille enim
pudicum sanguinē nec cōdemnat et liberat:
hic autem iusti sanguinem consistet et tradit.
Quid enim profuit testimonij phibuisse inno-
centie: et velut reum addixisse nequicie: nisi
quod grauius peccatū est vnū eundemque et pnu-
ciare iustū et tradere criminosis? Ipse enim
iniquitatis sue testis est: qui ore absoluit et
corde cōdemnat. Laucrit licet manus pila-
tus: tamē sua facta non diluit. Quis abster-

gere se putauerit iusti sanguinē de suis mē-
bris: eodem tamē sanguine mens eius tene-
tur infecta. Ipse enim occidit christum qui
eum tradidit occidendū. Iudex enim bonus
et constans: ne sanguinem innocentis addi-
ceret: nec inuidie cedere debuit: nec timere.
Daniel ergo melius quam pilatus. Ille peccan-
tis populi reuocauit errorem: hic autē furen-
tis synagoge sacrilegiū cōfirmavit.

In eadem feria de Symbolo: Sermo III

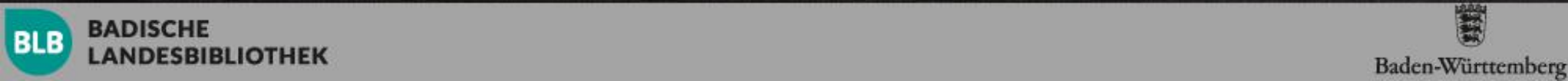
Symbolum est breuiter complexa re-
gula fidei: ut mentē instruat nec one-
ret memoriā: paucis verbis dicatur
vnde multū acquiratur. Credo in deum pa-
trem omnipotentem. Unde et cito dicitur: et
quātum valet. Deus est: et pater est. Deus
potestate: pater bonitate. Quia felices sumus
qui dominū nostrū patrem inuenimus. Cre-
damus ergo in eum: et omnia nobis de ipsius
misericordia pmittamus. Quia omnipotēs
est: ideo in deum patrem omnipotentē cre-
dimus. Nemo dicat: non mihi potest dimit-
tere peccata. Quomodo non potest omni-
potens? Sed dicitur: Ego multū peccaui. Et ego
dico: sed ille omnipotens est. Et tu: Ego ta-
lia peccata cōmisi: vnde liberari et mundari
non possum. Respondeo: Sed ille omni-
potens est. Videte quid ei cantetis in psalmo:
Benedic inquit anima mea domino: et noli
obliuisci omnes retributiones eius. Qui pro-
pitiū sit omnibus iniquitatibus tuis: qui sa-
nat omnes languores tuos. Ad hoc nobis
est eius omnipotentia necessaria. Nam vni-
uersę creature ad hoc erat necessaria ut crea-
retur. Omnipotens est ad faciēda maiora
et minora. Omnipotēs ē ad cęlestia et terrestria.
Omnipotēs est ad faciēda immortalia et morta-
lia. Omnipotēs est ad faciēda spiritalia et cor-
poralia. Omnipotēs est ad faciēda visibilia et
inuisibilia: magnus in magnis: nec paruus
in minimis. Postremo omnipotens est ad
faciēda omnia que facere voluerit. Nā ego
dico quanta non possit. Nō potest mori: nō
potest peccare: non potest mentiri: non po-
test falli. Tanta non potest: que si posset: nō
esset omnipotens. Credite ergo in eum et cō-
fitemini. Corde enim creditur ad iusticiam:
ore autem confessio fit ad salutem. Ideo cū
credideritis oportet ut cōfiteamini. Quan-

Ger. C. XIX. Feria scda p' do. palmarū Ger. III

do symbolū redditis: accipite modo qđ te-
 neatis: et postea reddatis: et nunq̄ obliuiscā/
 mini. Post hoc quid? Et in iesum christum.
 Credo dicis in deum patrem omnipotentē:
 et in iesum christū filium eius vnicū domi-
 num nostrū. Si filiū vnicū: ergo patri equa-
 lem. Si filiū vnicū: ergo eiusdem substan-
 tię cui⁹ est pater. Si filiū vnicū: ergo eius
 omnipotentię cui⁹ est pater. Si filium vnicū:
 ergo patri cōternū. Hoc in se et apud se et
 apud patrem. Propter nos quid? Ad nos
 quid? Qui cōceptus est de spiritu sancto: na-
 tus ex vrgine maria. Ecce qua venit: Quis:
 Ad quos. Per virginem mariā: in qua ope-
 ratus est spiritus sanctus: non homo mari-
 tus: qui secundauit castam et seruauit inta-
 ctam. Sic ergo carne indutus est dominus
 christus: sic factus est homo qui fecit homi-
 nem: assumendo quod non erat: nō pdendo
 qđ erat. Verbū enim caro factū est: et habi-
 tauit in nobis. Non verbum in carne ver-
 sum est: sed verbum manens carne accepta.
 Inuisibilis semper: factus est visibilis quā-
 do voluit et habitauit in nobis. Quid est in
 nobis? In hominibus. Factus vnus ex ho-
 minū numero: vnus et vnicus. Vnicus pa-
 tri. Nobis quid? Et nobis vnicus saluator.
 Nemo enim p̄ter ipsum saluator noster: et
 nobis vnicus redemptor. Nemo enim p̄ter
 ipsum redemptor noster: non auro: non
 argento: sed sanguie suo. Ergo ipsa vbi em-
 pti sumus eius cōmercia videam⁹. Cū enim
 dictū esset i symbolo: Qui cōceptus ē de spi-
 ritu sancto: nat⁹ ex virgine maria: iā quid p
 nobis passus est sequit⁹: Sub pontio pilato
 crucifixus mortu⁹ et sepultus. Quia fili⁹ dei
 vnicus dominus non crucifixus: filius dei
 vnicus dñs noster nō sepult⁹ est: homo cru-
 cifix⁹ ē: hō sepult⁹ ē: deus nō est mutat⁹: de⁹
 non est occisus: et tamē fm hominē occisus.
 Si enim cognouissent: ait apostolus: nunq̄
 dominū glorię crucifixissent. Et dominū glo-
 rię ostendit: et crucifixum confessus est: quia
 si quis etiā tuam tunicā illēsa carne tua con-
 scindat: tibi facti iniuriā: nec sic clamas pro
 veste tua vt dicas: conscidisti tunicā meam:
 sed conscidisti me: fila de me fecisti. Loque-
 ris ista integer: et verum dicis: et de carne tua
 nihil detrahit qui lesit. Sic et dominus chri-
 stus crucifixus est: dominus est: vnicus pa-
 tri est: saluator noster est: dominus glorię

est: tamen crucifixus est: sed in carne: et se-
 pulchus in sola carne. Nam vbi sepultus est:
 et quando sepultus est: tunc ibi nec anima
 fuit. Sola caro in sepulchro iacebat: et tamē
 confiteris iesum christum filium eius vnicū
 dñm nostrū: Qui cōceptus est de spiritu san-
 cto: nat⁹ ex virgine maria. Qui iesus christ⁹
 vnicus filius dei dominus noster sub pon-
 tio pilato crucifixus: Qui iesus christus vni-
 cus dei filius dominus noster et sepultus.
 Qui iesus christus vnicus dei filius domi-
 nus noster: sola caro iacet: et tu dicis: Do-
 minus noster. Dico: plane dico: quia vestē
 intueor: et vestitum adoro. Caro illius ve-
 stimentum fuit: quia cum in forma dei esset
 non rapinam arbitratus est esse se equalē
 deo: sed semetipsum exinanituit formam ser-
 uati accipiens: non formam dei amittens: In
 similitudine hominū factus et habitu inuen-
 tus vt homo. Non cōtemnamus solam car-
 nem: quando iacuit: tunc nos emittit. Qua-
 re nos emittit? Quia non semper iacuit: Ter-
 tia enim die resurrexit a mortuis. Hoc sequi-
 tur in symbolo: Cum confessi fuerimus eius
 passionem: cōstemur et resurrectionem. In
 passione quid egit? Docuit quid tolerem⁹.
 In resurrectione quid egit? Ostendit quid
 speremus. Hic opus: ibi merces. Opus in
 passione: merces in resurrectione. Nec quia
 resurrexit a mortuis hic remāsit. Sed quid
 sequitur? Ascendit in celum. Et modo vbi
 est? Sedet a dexterā patris. Intellige dex-
 teram: ne queras ibi sinistram. Dexteram dei
 dicitur eterna felicitas. Dexteram dei dici-
 tur ineffabilis: inestimabilis: incomprehen-
 sibilis beatitudo atq; prosperitas. Hec est
 dexteram dei. Ibi sedet. Quid est ibi sedet?
 Ibi habitat. Sedes em̄ dicunt vbi quisq; habitat.
 Non enim quādo illum vidit Ste-
 phanus sanctus: mentiebatur qui dicebat:
 Sedet ad dexteram patris? Quomodo em̄
 dicit Stephanus: Ecce ego video celū aper-
 tum et filium hominis stantem ad dexteram
 dei. Quia ille vidit stantem: mentiebat⁹ for-
 te qui dicebat tunc: Sedet ad dexteram pa-
 tris? Sedet ergo dictū est: manet: habitat.
 Quomodo? Quomodo tu. Quo statu? Quis
 dicit? Dicamus quod docuit: dica-
 mus quod nouimus. Quid? Inde ventu-
 rus iudicaturus viuos et mortuos. Consi-
 teamur saluatorem: ne timeamus iudicem.

Job. 1.
 Phil. 2.
 D
 Matth. 28.
 Act. 7.

Sancti Augustini de tempore

Qui enim modo in eum credit et precepta eius facit et diligit eum: non timebit quando veniet iudicare vivos et mortuos: non solum non timebit: sed ut veniat optabit. Quid enim nobis scilicet quam quando venit quem desideramus? Quando venit quem amamus? Sed timeamus quia iudex noster erit: qui modo est advocatus noster: ipse tunc erit iudex noster. Audi Johannem: Si dixerimus quia peccatum non habemus: nos ipsos seducimus et veritas in nobis non est. Si autem confessi fuerimus peccata nostra: dixit: si delictus est et iustus qui dimittat nobis peccata: et munda nos ab omni iniquitate. Hec scripsi vobis ut non peccetis. Et si quis peccaverit: advocatus habemus apud patrem Iesum Christum iustum: et ipse est exoratio peccatorum nostrorum. Si haberes causam apud aliquem iudicem agendam: et instrueres advocatum: esses susceptus ab advocato: ageret causam tuam sicut posses: et si non illam finisset: et audires illum iudicio venturum: quantum gauderes quia ipse potuit esse iudex tuus: qui fuit paulo ante advocatus tuus? Et modo ipse pro nobis orat: ipse pro nobis interpellat. Advocatum enim habemus et iudicem timeamus: Immo quia advocatus promissus?

1. Job. 1. **1. Job. 2.** **E**securum iudicem venturum speremus. Transiitum est in symbolo quod pertinet ad Iesum Christum filium dei unicum dominum nostrum: Sequitur: Et in Spiritu sancto: ut compleat trinitas: pater et filius et Spiritus sanctus. Sed de filio multa sunt dicta: quia filius suscepit hominem: filius verbum caro factum est: non pater: non Spiritus sanctus: sed carnem filii tota trinitas fecit. Inseparabilia enim sunt opera trinitatis. Sic ergo accipite Spiritum sanctum ut non credatis minorem esse quam filium: et minorem esse quam patrem. Pater enim et filius et Spiritus sanctus tota trinitas unus deus. Nihil ibi distat: nihil varium: nihil defectivum: nihil alteri contrarium: equale semper: inuisibile et incommutabile pater et filius et Spiritus sanctus. Liberet nos trinitas a multitudine peccatorum. Jam quod sequitur ad nos pertinet. In sanctam ecclesiam. Sancta ecclesia nos sumus: sed non sic dixi: nos: quasi ecce qui dicti sumus deo propitio christiani fideles in hac ecclesia: id est in ista civitate: quotquot sunt in ista regione: quotquot sunt in ista provin-

cia: quotquot sunt et trans mare: quotquot sunt in toto orbe terrarum: quoniam a solis ortu usque ad occasum laudatur nomen domini. Sic se habet ecclesia catholica mater nostra vera: vera illius sponsi coniunx: honoremus eam quia tanti domini matrona est. Et quid dicam? Magna est sponso et singulari dignatio: meretricem invenit: virginem fecit. Quia meretrix fuit non debet negare: ne obliviscatur misericordiam liberantis. Quomodo non erat meretrix: quando post idola et demonia fornicabatur? Fornicatio cordis in omnibus fuit. In paucis carne: in omnibus corde. Et venit et virginem fecit. Ecclesiam virginem fecit. In fide virgo est. In carne paucas habet virgines sanctimoniales: In fide omnes virgines debet habere et seminas et viros. Ibi enim debet esse castitas et puritas et sanctitas. Nam vultis nosse quam virgo sit? Apostolum Paulum audite: amicum sponsi audite zelante sponso non sibi: Aptavi vos inquit uni viro. Ecclesie dicebat. Et cui ecclesie? Quocumque littere ille pervenire potuerunt: Aptavi vos uni viro virginem castam exhibere christo. Timeo autem dixit: ne sicut serpens etiam decepit astutia sua. Serpens ille nunquam corporaliter concubuit cum eua? Et tamen virginitatem cordis eius extinxit. Hoc timeo dico: ne corrumpant mentes vestre a castitate que est in christo. Virgo est ergo ecclesia: virgo est: virgo sit. Laueat seductorem ne inveniatur corruptorem. Virgo est ecclesia. Diciturus es mihi forte: Si virgo est: quomodo parit filios? Aut si non parit filios: quomodo dedimus nomina nostra ut de eius visceribus nasceremur? Respondet: Et virgo est et parit. Maria imitatur que dominum peperit. Numquid non virgo sancta maria et peperit et virgo permansit? Sic et ecclesia parit et virgo est. Et si consideres christum parit: quia membra eius sunt qui baptizantur. Vos estis inquit apostolus corpus christi et membra. Si ergo membra christi parit: marie simillima est. In remissionem peccatorum. Hec in ecclesia si non esset: nulla spes esset remissionis peccatorum. Si in ecclesia non esset: nulla futurum vite et liberationis eterne spes esset. Gratias agimus deo: qui ecclesie sue dedit hunc donum. Ecce venturi estis ad fontem sanctum: diluimini baptismo salutari laacro regenerationis. Renovamini: eritis sine ullo peccato: ascen-

Ser. C. XX. Feria tertia p^o do. palmarū Ser. I

des de illo lauacro: oia q̄ vos peccata persequantur: ibi delebunt: Egyptijs insequētibz israelitas similia erant vestra peccata persequentibus: sed vsq; ad mare rubrum. Quid est vsq; ad mare rubrum? Usq; ad fontem christi cruce et sanguine consecratū. Quod enim rubrum est rubet. Non vides quomodo rubeat pars christi: interroga oculos fidei. Si crucem vides: attende et cruorem. Si vides qd̄ pender: attende qd̄ fudit.

305.19. Lancea pforatū est latus christi: et manauit precium nostrū. Ideo signo christi signatur baptismus: id est aqua vbi tingimini: et q̄si in mari rubio transitis. Peccata vestra: hostes vestri sunt. Sequitur: sed vsq; ad mare. Cum vos intraueritis euadentis: illa delebuntur: Quomodo euadentibus per sicum israelitis: aqua cooperuit egyptios. Et quid dixit scriptura? Unus ex eis non remansit. Peccasti multa: peccasti pauca: peccasti magna: peccasti parua: quod est min^o ex eis non remansit. Sed quoniam viuaturi sumus in isto seculo vbi quis non viuit sine peccato: ideo remissio peccatorū nō est in sola ablutione sacri baptismatis: sed etiam in oratione dominica et quotidiana: quaz post octo dies accepturi estis. In illa inuenietis quasi quotidianū baptismū vestrū: vt agatis deo gratias qui donauit hoc munus ecclesie sue: qd̄ cōfitemur in simbolo. Et cum dixerim^o: Sanctā ecclesiā: adūgamus: Remissionē peccatorū. Post hec: Carnis resurrectionē. Iste iam finis est. Sed finis sine fine erit resurrectio carnis: Sz erit postea nulla mors carnis: nullę angustię carnis: nulla fames: sitis carnis: nullę afflictiones carnis: nulla senect^o et lassitudo carnis. Noli q̄ horreare carnis resurrectionē. Bona eius vide: mala obliuiscere. Proisus quicquid querelarū ē carnaliū modo: tunc ibi nō erit. Eterni erimus: euales angelis dei. Unā cū angelis sanctis ciuitatem habebimus: a dño possidebimus: hereditas eius erimus: et ipse hereditas nostra erit: quoniā ipsi dicim^o modo: Domine pars hereditatis meę. Et de nobis dictū est filio ipi^o: Postula a me et dabo tibi gentes hereditatē tuā. Possidebim^o et possidebimur: tenebimus et tenebimur. Quid dicā? Colimur et colim^o. Sed colimus vt deū: colimur vt ager. Ut sciatis qz colimur: dominū audite: Ego sum vitis vera: vos estis farnē

ta: pater meus agricola. Si agricola dicitur: agrum colit. Quem agrum? Lolit nos. Et agricola terre huius visibilis arare potest: fodere potest: plātare potest: rigare si aquā inuenerit potest: nunquid potest incrementum dare: germen educere in terrā: radicem figere: in auras pmouere: robur addere ramis: fructibus onerare: folijs onestare? Nūquid agricola potest? Agricola tamē noster deus pater omnia ista potest i nobis. Quare? Quia credimus in deum patrē omnī potentē. Ergo tenete qd̄ et pposuimus vobis: et quomō deus dare dignatus ē exposuim^o.

Item eodem die alius sermo de eodem: qui habet in libro Quinquaginta Homeliarū. xliij.

Item eodem die Homelia de eo quod scriptum est in euangelio fm Johanne: Ante sex dies pasche venit iesus Bethaniam etc. que habet in expositioe doctoris Ibidem.

Feria tertia post dominicā Palmarū: De reparatione generis humani: Sermo I

Ser. C. XX.

Requenter audiuimus fratres dilectissimi beatum Paulum apostolū dicentem: Deus erat in christo: mundum reconcilians sibi: id est diuinitas operabatur in corpore. Aparebat in fragilitate humanitas: et in virtute maiestas. Ad hoc itaq; nobiscum vixit in carne vt preferret exempla iusticie. Ad hoc pro nobis mortem subiit: vt conferret munera salutis eterne. hominē ad hoc induit vt erudiret: ad hoc tradidit vt redimeret: ad hoc resumpsit vt i deum sumeret. Vitam ad hoc deposuit vt donaret: mortem ad hoc suscepit vt vinceret: cui tamen mortis psumptum dominū redditur: et quasi seruus quidem succubuit: sed quasi dominus imperauit. Siquidem nec animā inferni porta: nec corpus tenere potuit sepultura: q̄ per illud tridū nequaquam carnē mortali corruptione violabat: quia in inferno sub eadē mora regnū mortis aia destruebat. Quid retribuem^o dño p munerib^o tantę dignitatis? De plenitudine celesti pro nobis in facturā se suam factor exinanuit:

A

2. Cor. 5.

Sancti Augustini de tempore

figulus in figmentū suum transijt: et rex celi homini militauit. Militauit dixi: Crux em̄ pugnantem indicat: resurrectio triumphantem. Quis tantā possit narrare pietatez? **P̄. 18.** A summo celo eius egressio: et vsq; ad inferi pfunda descensio. In vna eademq; p̄sona q̄ bene manifestant̄ humana pariter et diuina. Nam sedem tartari penetraturus hominē se cōfessus est dum descenderet: deum se pdidit dū rediret. Ut redimeret impios: sicut ait sermo diuin⁹: vt redimeret iniquos **Isa. 55.** inter iniquos reputatus ē: inter duos quos dextra leuaq; legimus pependisse. Seipsuz cōfussio et opprobrio crucis tradidit: vt latronem glorificaret. Sed si bene respicimus: non illi soli hoc p̄stitum esse dephendimus. Nam dum tantū reū benigne relaxat: dum tanto debitori refundit imanis debiti cautionem: humano generi p̄scripsit securitatē: vt cōsolatio ac spes fieret totius populi ab solutio vnus desperati: et p̄uatuū donum in publicū cresceret beneficiū. Quare indubitanter credendū est: vt qd latroni illi ad cōmendationem fidei suę venerat: etiā causa spei nostrę et vtilitatis accesserit. Immensa enim dei nostri bonitas libēter tribuit: que etiā generaliter pfutura p̄gnoscat. Et ideo iuxta fiduciam tantę clementię: si quis nfm crimina sua probabili cōuersatione damnauerit: et christū toto corde crediderit: etiā cuz latrone in semetipso ingressū paradisi aperuisse se nouerit. Quātum autē sit in spe salutis humane magnitudo fidei: et altitudo diuinarū misericordię dei: et patientię magnitudo ostendit: cum hominē in sceleribus inuolutū: pena misit ad innocentia: et offensa perduxit ad gloriam. Quem saluti culpa pdiderat: pditio inuenit: cruciat⁹ absoluit: damnatio consecrauit. Sed non sine causa tantū meruit. Videam⁹ quo tempore fidelis aparuit. Ecce inter signa atq; virtutes attestantibus miraculis et acclamātibus: aliquoties in discipulis mens iam robusta titubauit: et nūc christi supplicis quodāmodo cōtradictentibus in latrone fides nouella cōualuit. Sub ipso passionis tempore ab ancilla interrogatus vnus ex discipulis beat⁹ **Matt. 26.** petrus: peculiarius christo cognitus: ita respondit: Non noui hominē istum. Et iste q̄ ante non nouerat exclamat: Ademento mei domine cum veneris in regnum tuum. **Luc. 23.**

singularis et q̄ stupenda deuotio. Sub illo tempore credidit reus quo negauit electus. Laudabili⁹ hoc itaq; in latrone ac magnificenti⁹ fuit qd hoīem addictū et int̄ extrema deficientē supplicia deū credidit: q̄ si int̄ virtutum opera credidisset. Non itaq; sine causa tantū meruit. Aduertamus plenius quo tempore dominū confitetur. Seruebat impietas psequētis: exultabat impietas blasphemantiū: cōtritio: liuores et vulnera solū christum hominē demonstrabāt. Sacrarū manū in ligno crucis extensio et reuerēda cōfixio: que cōdemnabat adē et eūc manus ad interdictū ligni cibū ingemiscēda seculi trasgressione porrectas. Hęc in q̄ cōfixio p̄ omnia infirmitatē hominis asserbat. Illi se p̄ latus lanceę tremēda p̄cussio quātum ostendebat hoīem: tantū abscondēbat deū. Apostolis post diuina miracula desperātis: solus hic nō acquiescit scandalo crucis et mortis. Solus hic testis est maiestatis: qui soci⁹ probat doloz. Et ideo adhuc i latrocinis postus: inuisibilem deū angelicis iam oculis videt. Illuminat credo nascentē fidem lateri iam credentis in christū. pp̄ius corpore admota diuinitas: que se largi⁹ sub mōmēto illo p̄ pagenda redēptione infuderat. Videamus autē qualis fuerit ipsa dephatio cōfidentis: Ademento inquit mei domine cum veneris in regnū tuū. Non dixit: si de⁹ es de p̄senti supplicio eripe me: sed magis q; vere de⁹ es: de futuro iudicio libera me. Q̄ cito cum repleuit sancti spirit⁹ eruditio: per quā futuri examinis diē cogitans: et si intolerabile probat esse qd sentit: graui⁹ tamē intelligit esse qd meruit. P̄dicat seculis iudicem regēq; seculoz nondū vocatus etiā electus: nondū famulus etiā amicus: nondum discipulus etiā magister atq; ex latrone cōfessor: quia et si p̄na cōperat i latrone: nouo genere cōsummat in martyre. Ademēto inquit mei dñe. De ligno crucis clamat: sed iā tēpora retributiōis cogitat. Videam⁹ quid inter ista respondeat diues et larga dei bonitas: que sicut excedit vota: ita gratiā adiungit ad merita. Hodie inquit: tanq̄ si diceret: Quid me inquit o fidelissime comes et vnicus tanti testis triumphis: quid me tantopere exorandū putas: vt die iudicij mei memineri tui? Quid me ad p̄sentē retributiōz partū in tpa tā longa dissimulas? Quid i futura

Ber. C. XX. Feria tertia p' do. palmarū Ber. I.

104. 25. secula fidem in te pfectam fatigas? Hodie
mecum eris in paradiso. Ergo tanq' heredi-
taria et paterna sedes: que expulso adam:
que expulsis duobus clausa est: innumeris
populis te introeunte referabis. Ingredere
illuc primus: sed ingressu feliciore q' primus.
Intra paradysum: nequaquam vltra cum adam
visurus infernū. Nullū illuc cibum letalem:
nullā iam legem: nullā arborem ptimescas.
Ego tibi illic ero victus et vita: et ne forte ve-
rearis ne tibi aliquis hostis in illo beato ne-
more: ne antiquus ille latro insidiet: posses-
sio tibi illic me introducente firmabit. Recedat
ergo infidelitas que deum et hominē nō
recognoscit. Nam sicut diabolus est qui de
E paradiso expulit: ita deus est qui reducit. Hec
charissimi p' omnē gestorū ordinem: deū sub
homine agnoscamus operantē. Postus in
patibulo verus arbiter in medio damnato-
rū: negantem repulit: suscepit confitentem.
Hunc deputat regno: illū relinquit inferno.
Per hęc ergo credamus in maiestate iudica-
turū: quem iam in cruce et misericordiā vide-
mus exerceret iudiciū. Credamus in q' deū:
vel ex sola virtute patientie: qui dum ab ho-
mine crucis neci traditur: sic quoq' homini
gloriā pollicet: qui illas ipsas iniurias et pla-
gas in corpus suū cōuertit in precii nostrū.
Sed et ipsa totius mūdi irrationabilis crea-
tura: motibus suis deū loquit. Nam in me-
dia passione domini saluatoris: celestia et ter-
rena turbant: lux cum nocte misceat: elemen-
ta quarant: et ab antiquis ministerijs effu-
gant. Apte rerum natura pspicit cōmoueri:
velut in vindictā auctoris sui velit armari.
Terra ipsa cōcussa a fundamentis suis quasi
que crucē domini vix sustineat: tanq' ad sce-
lus pprium cōtremiscit. Dies refugio lumie
quomō potest sumit lamentū: et fusco tristitū
tenebrarum habitu more lugentis induit: et
vt tota celi facies dominicę natiuitatis glo-
riā noua luce testat: ita crucis iniuriā nouis
tenebris detestat. Et que duricia cordis hu-
mani? Ue eis qui int' ista non credunt: quā-
do quidem creatura irrationabilis que respi-
cere nō potest credulitatis affectū: dat tamē
deo cōfessionis obsequiū: et cum p' solo ho-
mine christus mortuus sit: p'hibet ei tamen
etiā pars illa mundi testimoniū diuinitatis
ad quā non puenerunt beneficia passionis.
¶ Que cuz ita sint charissimi: agnoscat homo
quātum valeat: et quātum illum deo obno-

xiū faciat natura v' gratia. Agnoscat homo
quātū ab illo expectet deus: et quem tanta
dignatiōe habuit charum: q' velit esse in cō-
uersatione p'ciosum. Agnoscat homo quātū
valeat et quātum debeat: et dum precii sui
cogitat: vilis sibi esse desinat: et potius vicē
muneris saluatori ex ipso bono suo: id est de
cōseruata salute restituat. Custodiam ergo
sollicite qd' tanti sui cruoris cōmercio christus
redemit. Reus itaq' erit non parui p'cij: sed
sanguinis christi: q' violat et cōmaculat ani-
mam christi sanguine et passione mundatā
blasphemus: homicida: castitatis proditor.
Hęc tria capitulari occidunt. Contestamur
charitati vestre causas eternorū malorum.
Blasphemus: homicida: proditor castitatis
sue: expugnator alienę: id est qui legitimi cu-
bilis iura transgredit: qui extra coniugē suā
p' mortiferos errat amplexus: reus erit eter-
nę mortis: quia vilem in se habuit sanguinē
redemptoris. Et q' clamat apostolus: *1. Cor. 6.*
Rapaces neq' adulteri regnum dei posside-
bunt: abstineamus manus ab alienis: ocu-
los ab aliena femina caueamus: ne corpori
illi qd' de nostro christus assumpsit: iniurias
faciamus in nostro corpore. Caueamus ita
peccatis et criminibus vitam proderet: vt ad
nos nō respiciat. p'pheta illa terribilis: *Ps. 9.*
Nō est inquit deus in conspectu eius: polluunt
vicē eius in omni tempore: auferunt iudicia
tua a facie eius. Irremediabile periculū est:
sic aliquem vitijs et cupiditatibus frena la-
xare vt se rationem deo non meminerit red-
diturū. Puto q' magna sit iā peccati p'na:
metum ac memoriaz futuri p'didisse iudiciū.
Nō nobis ita dulcia sint pauperū spolia:
postmodum nimis amaricatura. Nihilomi-
nus sicut dictum est: refugiamus carnis ali-
enę abominanda contagia: vitemus obsee-
na inimicę voluptatis incendia. Hęc q' agit
charissimi: de stipula ac lignis iniquitatum
perpetuos sibi succendit ignes: et nunq' ex-
tinguendos concinnat vapores. Nō tantū
est vita si ad h' viuat homo vt in paucis hu-
ius vitę annis cōsummandę eternas et sub
breui sine congreget sibi p'nas sine fine mā-
suras. Sed ne forte charissimi aliquem ni-
mis securum faciat aut remissum tam noua
felicitas credulitatis: ne forte dicat aliq' in
corde suo: Nō me vsq' adeo turbet et cruciet
rea p'sciētia: nō me vsq' adeo cōtristet culpa-
bil' vita: video s' momēto: video s' exiguo

Ser. C. XXI. Feria tertia p^o do. palmarū Ser. II

spacio latroni crimina sua donata: et mihi
resoluta mente cōcipiunt: Prīmū conside-
randū in latrone illo: nō solum credulitatis
cōpendiū: sed deuotio: s̄ tēporis illi^o sub q̄
hec agebant occasio: q̄ iustoz legis titubal-
se p̄fectio. Deinde ante mihi fidem latronis
ostēde: t̄ t̄nc tibi latronis b̄titudinē pollicē.
Immittit diabol^o securitatē vt inferat p̄di-
tionē: neq; dinumerari possint: quātos hec
inanis sp̄i umbra decepit. Deterreant q̄so
nos ab hac p̄suasione: innumerabiles popu-
li sub tali securitate nudi et vacui bonis: et
malis pleni ex hac luce p̄repti. Quotidie ex-
pauescenda transitus nostri t̄ cōmigratiōis
incerta: quē et modo vel insperata vel sub-
ita sunt: et in eternū remedijs caritura sunt.
P̄ueniendus est dies: qui p̄uenire cōsue-
uit. Ipse se seducit: t̄ de morte sua ludit qui
hoc cogitat: potest mihi extremi tēporis in-
dulgentia subuenire. Nō est hoc: Primum:
quia piculosissima est in vltimū diem pro-
missa securitas: Deinde stultissimū ē vt cau-
sa quē de necessitatibus agit eternis: in uti-
litatibus vitę deficientis cōmittatur extre-
mis. Odibile est apud deum: quādo homo
sub fiducia penitentię in senectutē reseruatę
libertus peccat. Credite charissimi: difficile
ē vt callida dissimulatio ordinādę p̄summa-
tionis obtinere digna sit facultatem. Apud
illum cordis interpretē: ars non admittetur
ad salutem. Ille autē de quo locuti sumus
beatus latro: beat^o inquā nō iam iuxta viā
insidias tendens: sed viam ipsam in chulto
tenens: ac vitę p̄dā subito rapiens: imuta-
to genere: t̄ noua spolia de morte p̄p̄tia re-
portans: ille nec salutis tempora sciēs distu-
lit: nec remedia status sui in momenta vlti-
ma in felici fraude posuit: nec redemptionis
sue sp̄em in desperatiōis nouissimū reserua-
uit: nec religionem ante nec christum sciuit.
Q̄d si scisset: fuisset foris̄tan inter apostolos
non postremus in numero: qui prior est fa-
ctus in regno. Ergo etiā ex hoc in extremo
placuit deo: quia ad consequēdā fidem: non
fuit extrema hora illa sed prima. Opus est q̄
vt sibi homo quotidiano actu p̄uideat: t̄ p̄-
curet cōsumationē: opus est vt tota vita
nostra talis sit in cōuersatione: vt liberi me-
reamur esse in fine. Incessabiliter diē transi-
tus nostri t̄ tempus iudicij cogitantes: nos
quoq; cū latrone iugiter p̄clamemus: Ahe-
mento mei domine cum veneris in regnum

tuum.

In eadem feria de passione domini: Sermo II

Adnes inquit domin^o iesus scanda-
lum patiemini i hac nocte. Discipuli
terrenē tali auditu: t̄ iudam non ter-
ret tanti sceleris cogitatus. Consulite apo-
stoli dominū: interrogate discipulū magistrū.
Qui mecū inquit mittit manū i parapside:
ipse traditurus est me. Q̄ induratā fronte:
talitā de se audire: et adhuc delectat accum-
bere. Videt publicanū suam cōscientiā: et ad-
huc manū porrigit ad buccellā. Nūquid ego
sum rabbi? Q̄ iuda cui dicitis: nūquid ego sū
rabbi? iam dic ego sum. Nō est obliuio nesci-
entis: sed pietas miserantis. Tu iuda quem
possedit cupiditas: omnia in te nouit diui-
nitas: sed vt tibi in quo semel perijt huma-
nitas. Omnes inquit scandalū patiemini i
hac nocte. Et petr^o: Et si omnes scandalizati
fuerint in te: ego tamen non scandalizabo.
Egerunt altercari medicus t̄ egrotus. Ille
sine egritudine se esse putabat: ille futuram
accessionē videbat. Qui dominus ait: Pau-
lulum sequestremur: donec rei exitū cōpro-
bemus. Et iudas: Quē osculatus fuero ipse
est: tenere eum. Q̄ signū sacrilegum: o placi-
tum fugiendū: vbi ab osculo incipit bellus:
t̄ p̄ pacis iudicij pacis rumpit sacramentū.
Venerūt ad hortū qui iam antea p̄diderūt
paradisum: querētes dominū iesum christū.
Egrediunt querentes q̄ ante p̄uenierant ve-
nientes. Stat iesus t̄ dicunt: Iesum quēri-
mus. Aspicit eos ipse saluator: quos p̄cede-
bat iudas tenebrosus ducator. Ducatū p̄p̄-
bebat t̄ magistrū nō videbat: nō quia iesus
mutabilis erat. Erat q̄d erat. Lucē in tene-
bris querebant: sed lucem tenebrę non com-
p̄henderunt. Sed audiamus vocem lucis:
qd̄ dicit tenebris venientib^o cum laternis:
Quem queritis? Illi dixerunt: Iesum. Re-
spondit iesus: Ego sum. Audita voce abie-
runt p̄strati in faciem cęcitatis. Sed quia
lucet lux i tenebris: excitat elisos a mortuis.
Iterum dicit eis: Quē queritis? Iesum in-
quiunt. Et ait illis: Ego sūz. Q̄ insensati iu-
dci: interrogastis t̄ cecidistis: leuati estis: et
ingrati estis. Quā vos cōcutiemini cōmina-
tione vel terrore: qui ad solam cecidistis sim-
plicē vocem? Dic israel: Venisti tenere me:
q̄a ego defendi te a p̄sequētib^o t̄c. Quis

Ser. C. XXI. B. Mart.

B

Job. 11.

Job. 11.

Job. 11.